

ล่ามในฐานะผู้ช่วยนักข่าวต่างชาติ

สุญญาตา เมี้ยนละม้าย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการแปลและการล่าม (สายการล่าม)

ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๕๕

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

Interpreters as Foreign Journalist Assistants

Soonyata Mianlamai

A Special Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts Program in Translation and Interpretation (Interpretation)

Chalermprakit Center of Translation and Interpretation

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

สุญญาตา เมี้ยนละม้าย: ล่ามในฐานะผู้ช่วยนักข่าวต่างชาติ (Interpreters as Foreign Journalist Assistants) อ. ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์, ๕๑ หน้า. ISBN.....

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคุณสมบัติ บทบาท และปัญหาในการทำงานของล่ามในฐานะผู้ช่วยนักข่าวต่างชาติ จากมุมมองของนักข่าวต่างชาติซึ่งเป็นผู้ใช้ล่าม และมุมมองของตัวล่ามเอง โดยศึกษาในหกประเด็น ได้แก่ วิธีการจัดหาล่าม คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ ประเด็นในการพิจารณาจัดจ้างล่าม บทบาทล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่าม และปัญหาที่พบในการทำงานของล่าม ขอบเขตของการศึกษาจะจำกัดอยู่ระหว่างกลุ่มล่ามชาวไทย ทั้งที่เป็นล่ามประจำและล่ามอิสระที่ทำงานให้นักข่าวที่ใช้ภาษาอังกฤษ กับนักข่าวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน แต่ต้องเดินทางไปทำข่าวในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก อันประกอบด้วยประเทศไทย และประเทศอื่นๆ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนักข่าวต่างชาติทั้งหมด ๑๑ คน ล่ามประจำชาวไทย ๔ คน และล่ามอิสระชาวไทยอีก ๔ คน จากผลการศึกษาพบว่าการคัดเลือก การประเมินผลงาน และบทบาทของล่ามยังขาดหลักเกณฑ์ที่แน่ชัด แต่นักข่าวและล่ามก็มีความเข้าใจและความคาดหวังหลายๆด้านในทิศทางตรงกัน เช่น ทั้งคู่มองว่าคุณสมบัติที่ดีของล่ามคือความสามารถทางภาษาที่ดี และประสบการณ์ด้านงานข่าว วิธีการที่นักข่าวใช้ในการคัดเลือกล่ามในปัจจุบันส่วนมากคือระบบการแนะนำปากต่อปาก นักข่าวส่วนมากไม่ตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่ล่ามแปล แต่จะใช้วิธีการเชื่อใจ ทั้งที่สามารถสอบยืนยันความถูกต้องได้โดยการเปรียบเทียบการแปลของล่ามมากกว่าหนึ่งคน ส่วนประเด็นที่นักข่าวและล่ามมีความเห็นแตกต่างกัน คือเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานของล่าม โดยล่ามจะกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านความถูกต้องเป็นหลัก ส่วนนักข่าวจะกังวลเรื่องอคติในการแปลของล่ามด้วย

548 03431 22 : MAJOR INTERPRETATION

KEYWORD : JOURNALIST INTERPRETERS/ USER'S EXPECTATION/ FIXER/ INTERPRETER'S
RECRUITMENT

SOONYATA MIANLAMAI : INTERPRETERS AS FOREIGN JOURNALIST ASSISTANTS

ADVISOR : DR. NUNGHATAI RANGPONSUMRIT, 50 pp. ISBN .....

This research aims to study the qualifications, roles and problems of interpreters as foreign journalist assistants. The scope of this study covers both staff and freelance Thai interpreters and English-speaking foreign journalists who have to work in countries where English is not mainly used such as Thailand and others. In-depth interviews were conducted with eleven foreign journalists, four staff interpreters and four freelance interpreters in six topics, namely recruitment of interpreters, desirable qualifications of foreign journalist interpreters, considerations for hiring interpreters, roles of foreign journalist interpreters, ways to check the accuracy of interpreted messages and problems found in interpreter's performance. Results show that the recruiting system, the evaluation and the roles of interpreters are still unclear. However, the journalists and the interpreters share a lot of understanding and expectations. They report that desirable qualifications of interpreters are good language skills and journalistic experiences. The recruiting system of interpreters is by word of mouth. Many journalists do not have any specific measures to check the accuracy of interpreted messages. They tend to trust their interpreters despite the capability of cross checking. Nevertheless, a topic with conflicting opinions is regarding problems from interpreters' performance. While interpreters are concerned about accuracy, journalists are worried about bias from interpreters.

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์ สำหรับคำแนะนำ และความเอาใจใส่ที่ได้มอบให้กับผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอนทุกท่านในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิตสายการล่าม ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ และฝึกฝนทักษะอันมีคุณค่าอันเป็นพื้นฐานในการทำสารนิพนธ์นี้

ขอขอบคุณนักข่าวและล่ามทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี โดยเฉพาะคุณแอนดรูว์ แม็กเกรเกอร์ มาร์แชลที่นอกจากจะให้ข้อมูลอันมีค่าต่อการทำสารนิพนธ์ในฐานะของนักข่าวแล้ว ยังแนะนำเพื่อนนักข่าวต่างชาติให้ผู้วิจัยได้สอบถามอีกจำนวนมาก

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ และครอบครัว และคุณอติเทพ ไชยสิทธิ์ที่ได้ให้กำลังใจ และอยู่เคียงข้างผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ จุดประสงค์	๒
๑.๓ สมมุติฐานการวิจัย	๒
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ ขอบเขตหน้าที่ของล่ามในมุมมองของนักข่าว	๖
๒.๒ ความสำคัญของการแปลและการล่ามในงานข่าวสากล	๘
๒.๒.๑ ช่วยลดอุปสรรคในการสื่อสาร	๗
๒.๒.๒ ทำหน้าที่เป็นผู้เปิดประตู (Gate Keeper) และการตีกรอบความคิด (Framing)	๘
๒.๓ บทบาทที่ทับซ้อนกันระหว่างการแปลและการล่ามในงานข่าว	๑๐
๒.๔ ความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามต่อตัวล่าม	๑๑
๒.๕ กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	๑๑
บทที่ ๓ วิธีการวิจัย	๑๓
๓.๑ กลุ่มตัวอย่าง	๑๓
๓.๒ ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์	๑๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๙
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๙
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๐
๔.๑ วิธีการจัดหาล่าม	๒๐
๔.๑.๑ วิธีการค้นหาล่ามของนักข่าว	๒๐
๔.๑.๒ วิธีการหางานของล่ามประจำและล่ามอิสระ	๒๑

๔.๒	คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ	๒๔
๔.๒.๑	คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ	๒๔
๔.๒.๒	คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศในมุมมองของล่ามประจำ	๒๖
๔.๒.๓	คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศในมุมมองของล่ามอิสระ	๒๘
๔.๓	ข้อพิจารณาในการจัดจ้างและรับงานล่าม	๓๑
๔.๓.๑	สิ่งที่นักข่าวพิจารณาในการจ้างล่าม	๓๑
๔.๓.๒	สิ่งที่ล่ามประจำพิจารณาในการรับงาน	๓๓
๔.๓.๓	สิ่งที่ล่ามอิสระพิจารณาในการรับงาน	๓๔
๔.๔	บทบาทของล่ามผู้ช่วยนักข่าว	๓๖
๔.๔.๑	บทบาทของล่ามผู้ช่วยนักข่าวในมุมมองนักข่าว	๓๖
๔.๔.๒	บทบาทของล่ามผู้ช่วยนักข่าวในมุมมองล่าม	๓๘
๔.๕	วิธีการตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของข้อความที่ล่ามแปล	๓๙
๔.๕.๑	วิธีการตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของการแปลที่นักข่าวใช้	๓๙
๔.๕.๒	วิธีการที่นักข่าวควรใช้ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของการแปลใน ความเห็นของล่าม	๔๑
๔.๖	ปัญหาที่พบในการทำงาน	๔๒
๔.๖.๑	ปัญหาที่นักข่าวประสบในการทำงานกับล่าม	๔๒
๔.๖.๒	ปัญหาที่ล่ามประสบในการทำงานกับนักข่าว	๔๔
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ		๔๖
๕.๑	สรุปผลการวิจัย	๔๖
๕.๒	ข้อจำกัด	๔๙
๕.๓	ข้อเสนอแนะ	๔๙
รายการอ้างอิง		๕๐
ภาคผนวก		๕๒
คำถามสำหรับสัมภาษณ์นักข่าวต่างชาติและล่ามชาวไทย		
ประวัติผู้วิจัย		๕๓

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑ : คุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของนักข่าว	๒๖
ตารางที่ ๒ : คุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของล่ามประจำ	๒๘
ตารางที่ ๓ : คุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของล่ามอิสระ	๒๙
ตารางที่ ๔ : เปรียบเทียบคุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของนักข่าว ล่ามประจำ และล่ามอิสระ	๓๑
ตารางที่ ๕ : สิ่งที่นักข่าวพิจารณาในการจ้างล่าม	๓๓
ตารางที่ ๖ : สิ่งที่ล่ามอิสระและล่ามประจำพิจารณาในการรับงาน	๓๕
ตารางที่ ๗ : วิธีการตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของการแปลที่นักข่าวใช้	๔๐
ตารางที่ ๘ : วิธีการที่นักข่าวควรใช้ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของการแปล ในความเห็นของล่าม	๔๒
ตารางที่ ๙ : เปรียบเทียบความคาดหวังในตัว of ล่ามของผู้ใช้ล่ามทั่วไป นักข่าว และล่ามนักข่าว	๔๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารถือเป็นเรื่องสามัญสำหรับโลกยุคปัจจุบัน เมื่อความต้องการบริโภคข่าวของประชาชนนั้นสูงขึ้น และหลากหลายมากขึ้น ความพยายามของนักข่าวก็ทวีคูณขึ้นเป็นเงาตามตัว พรอมแดนไม่ใช่ปัญหาในการแสวงหาข่าวของสำนักข่าวสากลต่างๆ ที่ล้วนมีสำนักงานย่อยในภูมิภาคหลักๆทั่วโลก การส่งผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวลงไปทำข่าวที่เป็นประเด็นร้อนในสถานที่เกิดเหตุโดยตรง ยิ่งจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือ ความสดใหม่ กระตุ้นความสนใจของผู้รับข่าว และกลายเป็นมาตรฐานของสำนักข่าวระดับโลกในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักข่าวที่มีการแพร่ภาพและเสียง ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต

เมื่อนักข่าวต้องออกไปปฏิบัติงานภาคสนามในต่างแดนที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้ช่วยที่นักข่าวต้องแสวงหาคือ ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้งานข่าวได้รับความสำคัญขึ้นมาในแง่หนึ่ง นั่นก็คือการล่ามในงานข่าว และแน่นอนว่าความสามารถ คุณลักษณะ และบทบาทของล่าม ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข่าวอย่างเลี่ยงไม่ได้

นักข่าวต่างชาติเป็นอาชีพที่ต้องการใช้ล่ามมากที่สุดอาชีพหนึ่ง เพราะนักข่าวย่อมไม่สามารถทำงานในภูมิภาคต่างๆของโลกได้เลยหากไม่สามารถสื่อสารกับแหล่งข่าวได้ สำนักข่าวบางแห่งจึงจ้างล่ามประจำไว้ อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยซึ่งทำงานเป็นล่ามอิสระให้กับนักข่าวต่างชาติ ทำให้เห็นรูปแบบการทำงานของนักข่าวสามารถกลับกลายเป็นข้อจำกัดของการใช้ล่ามได้ เพราะการทำงานระหว่างล่ามกับนักข่าวส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานแบบเป็นครั้งๆไป นักข่าวจะใช้ล่ามก็ต่อเมื่อมีหมายข่าวที่กำหนดให้ต้องเดินทางไปทำข่าวในต่างประเทศ ซึ่งใช้ภาษาที่แตกต่างหลากหลาย เช่น นักข่าวอาจต้องลงพื้นที่ทำข่าวแผ่นดินไหวในประเทศพม่า ต่อมาก็ทำข่าวเรื่องการชุมนุมทางการเมืองในประเทศไทย แล้วบินไปฝรั่งเศสเพื่อทำข่าวเลือกตั้งประธานาธิบดี นักข่าวคงไม่สามารถหาล่ามประจำที่ทำงานกับภาษาเหล่านี้ได้ในคนเดียว ทางออกของนักข่าวคือการใช้ล่ามอิสระ ซึ่งนักข่าวอาจติดต่อกับล่ามไว้ก่อนแล้ว หรือไปหาล่ามเมื่อลงพื้นที่เลย หากพบใครพอสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ก็จะขอให้บุคคลนั้นมาช่วยเป็นล่ามและจ่ายค่าตอบแทนตามสมควร ข้อดีจากการเลือกใช้ล่ามอิสระนี้ นอกจากข้อได้เปรียบเรื่องความคล่องตัวทางภาษาแล้ว เรื่องค่าใช้จ่ายก็เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ เพราะงานล่ามนั้นไม่เหมือนงานประจำที่มีงานให้ทำเรื่อยๆ การลงทุนจ่ายเงินเดือนให้ล่าม

ประจำทุกเดือนจึงดูไม่คุ้มค่าสำหรับนักข่าว แต่ข้อเสียที่ตามมาคือการขาดมาตรฐานสำหรับคัดเลือกล่าม การระบุหน้าที่และบทบาทของล่าม และหลักเกณฑ์ในการวัดคุณภาพล่ามนักข่าวที่จริงจัง ที่สำคัญหากล่ามที่นักข่าวใช้ ไม่มีความรู้เรื่องงานข่าว จะก่อให้เกิดผลเสียต่อเนื้อหาข่าวหรือไม่ คำถามเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย เพราะล่ามเป็นคนที่นักข่าวต้องฝากความหวังของข่าวทั้งเรื่อง และความน่าเชื่อถือของสำนักข่าวไว้ก็ว่าได้

ในประเทศไทย มีสำนักข่าวต่างประเทศมาเปิดสำนักงานภูมิภาคมากมาย ไม่ว่าจะเป็นบีบีซี (BBC) ประเทศอังกฤษ ซีเอ็นเอ็น (CNN) ประเทศสหรัฐอเมริกา ฟรานซ์ ทีวี (France24) ประเทศฝรั่งเศส หรือ อาซาฮี (Asahi) ประเทศญี่ปุ่น ผู้เขียนจึงเห็นว่าการทำวิจัยเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการล่ามในมุมมองของนักข่าวต่างชาติ และตัวล่ามเอง ว่ามีจุดร่วมหรือจุดต่างอย่างไร จะเป็นแนวทางขั้นต้นในการสร้างความเข้าใจในการทำงานที่ตรงกัน และเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของล่ามชาวไทย ให้ตอบสนองความต้องการของนักข่าวต่างชาติ และช่วยให้นักข่าวได้ข่าวที่ถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ ไม่บิดเบือน นอกจากนี้ หากนักข่าวสามารถทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จและประทับใจเพราะมีล่ามที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และทำงานได้ดี ก็จะทำให้ไทยเป็นตัวเลือกที่สำนักข่าวอื่นๆจะมาเปิดสำนักงานในอนาคตได้ด้วย เพราะเรามีทรัพยากรบุคคลที่พร้อมทำงาน

๑.๒ จุดประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศในประเด็นดังต่อไปนี้

- ๑.๒.๑. วิธีการจัดหาล่าม
- ๑.๒.๒. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ
- ๑.๒.๓. ประเด็นในการพิจารณาจัดจ้างล่าม
- ๑.๒.๔. บทบาทล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ
- ๑.๒.๕. วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่าม
- ๑.๒.๖. ปัญหาที่พบในการทำงานของล่าม

๑.๓ สมมุติฐานการวิจัย

- ๑.๓.๑ นักข่าวส่วนใหญ่หาล่ามจากเครือข่ายเพื่อนนักข่าวด้วยกัน และในเหตุการณ์เร่งด่วน นักข่าวอาจหาล่ามโดยเลือกจากผู้ที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ และนักข่าวจำนวนไม่มากใช้ล่ามประจำ

๑.๓.๒ คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของล่ามคือความสามารถทางภาษาอังกฤษ ตามมาด้วยความรู้เรื่องงานข่าว และความรู้เกี่ยวกับแหล่งข่าวในท้องถิ่น

๑.๓.๓ การตกลงว่าจ้างระหว่างนักข่าวและล่ามนั้นต้องขึ้นอยู่กับความสบายใจ และสมัครใจของสองฝ่าย ทั้งในเรื่องประเด็นข่าว ค่าใช้จ่าย และความสามารถของล่ามในการปรับตัวเข้ากับคณะทำงาน

๑.๓.๔ บทบาทของล่ามผู้ช่วยนักข่าวนั้นมีมากกว่าการล่าม กล่าวคือล่ามผู้ช่วยนักข่าวต้องช่วยนักข่าวติดต่อแหล่งข่าว นัดสัมภาษณ์ และอาจต้องดูแลการเดินทางและที่พักให้ด้วย

๑.๓.๕ นักข่าวต่างชาติส่วนใหญ่ไม่มีวิธีการตรวจสอบความถูกต้อง หรือวัดคุณภาพการแปลที่แน่นอน นักข่าวเลือกที่จะเชื่อใจการแปลจากล่ามของตนอย่างเต็มที่

๑.๓.๖ ปัญหาที่ร้ายแรงที่สุด คือการที่ล่ามแปลผิด ปัญหาที่รองลงมาจะเป็นเรื่องความเข้าใจในงานข่าวของล่าม เพราะหากล่ามขาดคุณสมบัตินี้ จะทำให้ล่ามแทรกความเห็นของตัวเองลงไปในงานข่าว และบิดเบือนเนื้อหาข่าวได้

๑.๔ ขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้เขียนใช้วิธีสัมภาษณ์ โดยแบ่งผู้ถูกสัมภาษณ์ออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑.๓.๑ นักข่าวต่างชาติ

มี ๑๑ คน ประกอบด้วย

๑.๓.๑.๑ นักข่าวจากสำนักข่าว บีบีซี (BBC)

๑.๓.๑.๒. นักข่าวจากสำนักข่าว สวีดิช เรดิโอ (Swedish Radio)

๑.๓.๑.๓. นักข่าวจากสำนักข่าว ไอร์ิช ไทมส์ (Irish Times)

๑.๓.๑.๔. นักข่าวจากสำนักข่าว เอเชีย เวิร์กส์ (AsiaWorks)

๑.๓.๑.๕. นักข่าวจากสำนักข่าว สเตรต ไทมส์ (Strait Times)

๑.๓.๑.๖. นักข่าวจากสำนักข่าว โกลบอล เมล (Global Mail)

๑.๓.๑.๗. นักข่าวจากสำนักข่าว สวีดิช เดลี่ เอ็กซ์เพรสเซ่น (Swedish Daily Expressen)

- ๑.๓.๑.๘. นักข่าวจากสำนักข่าว เดอะ ไทมส์ (The Times)
- ๑.๓.๑.๙. นักข่าวจากสำนักข่าว สำนักข่าว ซินหัว (Xinhua)
- ๑.๓.๑.๑๐. นักข่าวอิสระ ๒ คน

๑.๓.๒. ล่ามประจำที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยนักข่าว

ล่ามกลุ่มนี้มี ๔ คน ประกอบด้วย

- ๑.๓.๒.๑. ล่ามของสำนักข่าว เอเอฟพี (AFP)
- ๑.๓.๒.๒. ล่ามของสำนักข่าว อาซาฮี ชิมนุน (Asahi Shimbun)
- ๑.๓.๒.๓. ล่ามและนักข่าวไทยของสำนักข่าว ซินหัว (Xinhua)
- ๑.๓.๒.๔. ล่ามของสำนักข่าว บีบีซี (BBC)

๑.๓.๓. ล่ามอิสระชาวไทย

ล่ามกลุ่มนี้มี ๔ คน

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ล่ามของนักข่าวกับล่ามจะเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างล่ามกับนักข่าว

๒. เป็นแนวทางในการวางหลักเกณฑ์การคัดเลือกล่ามในฐานะผู้ช่วยนักข่าวที่เป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างแหล่งทรัพยากรบุคคลที่มีมาตรฐาน ที่ก่อให้เกิดผลดีต่อล่ามในด้านรายได้ และต่อผู้สื่อข่าวในด้านคุณภาพของการล่าม

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

- “นักข่าวต่างชาติ” หมายถึง นักข่าวที่ต้องสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่พูดภาษาแตกต่างจากตน ทำให้จำเป็นต้องใช้ล่ามในการสื่อสาร

- “งานข่าวสากล” หมายถึง การทำข่าวที่เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ และภาษาหลักอื่นๆของโลก เช่น สเปน หรือ อาหรับ ไปยังผู้รับข่าวทั่วโลก ส่วนมากจะใช้สื่อโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต

- “แหล่งข่าว” หมายถึง บุคคลที่ผู้สื่อข่าวต่างประเทศต้องการสัมภาษณ์เพื่อเอาข้อมูลมาทำข่าว
- “หมายข่าว” หมายถึง หัวข้อข่าว หรือ เหตุการณ์ ที่ผู้สื่อข่าวได้รับมอบหมายให้ไปรายงาน
- “ล่ามผู้ช่วยนักข่าว” หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้ช่วยให้กับนักข่าวต่างชาติ โดยมีทำหน้าที่แปลภาษาเป็นหลัก ซึ่งครอบคลุมการล่ามแบบพูดตาม และการแปล

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่องานข่าวกลายเป็นงานระดับสากล ความต้องการล่าม และนักแปลในการถ่ายทอดข้อความจากหลากหลายคู่ภาษาจึงเกิดขึ้น แม้ว่าแวดวงวิชาการจะเริ่มให้ความสนใจกับมิติใหม่นี้ของงานข่าว แต่ก็ยังปรากฏคำถามที่ยังไม่ได้รับการอภิปราย อาทิ มาตรฐานในการถ่ายทอดข้อความของล่าม และขอบเขตหน้าที่และคุณสมบัติที่ล่ามควรจะมี อันเป็นคำถามวิจัยของสารนิพนธ์เล่มนี้ อย่างไรก็ตามในส่วนของการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจะขอหยิบยกงานเขียนที่มีข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการช่วยตอบคำถามข้างต้นได้ โดยแบ่งเป็น ๓ ประเด็น คือ ขอบเขตหน้าที่ของล่ามในมุมมองของนักข่าว ความสำคัญของการแปลและการล่ามในงานข่าว และบทบาทที่ทับซ้อนกันระหว่างการแปลและการล่ามในงานข่าว

๒.๑ ขอบเขตหน้าที่ของล่ามในมุมมองของนักข่าว

เมื่อนักข่าวต้องเดินทางไปทำข่าวกับผู้คนที่ใช้ภาษาต่างจากตน ในพื้นที่ที่ไม่คุ้นเคย นักข่าวจำเป็นต้องมีผู้ช่วยที่คอยอำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ผู้ช่วยเหล่านั้นอาจจะเป็นล่าม หรือนักแปลที่คอยช่วยเหลือด้านภาษา หรือเป็นมัคคุเทศก์ที่คอยนำทางนักข่าวไปยังสถานที่ต่างๆ อย่างไรก็ตามในแวดวงนักข่าว มีคำศัพท์ที่ใช้เรียกผู้ช่วยในลักษณะนี้ นั่นคือ ฟิกเซอร์(Fixer) หรือผู้ที่แก้ไขปัญหา และความตึงเครียดในกระบวนการทำข่าวให้เป็นไปด้วยความราบรื่น

จากบทความ “In Journalism, what is a fixer?” (2009) ได้ให้ความหมายของคำว่าฟิกเซอร์ไว้ว่า

“A fixer is someone who offers assistance to foreign journalists who are trying to get a story. Fixers use their local experience and contacts to smooth the way for their employers and many receive a high rate of pay, especially when compared to locally available wages. For traveling journalists, fixers are crucial, because without a fixer, it can be very difficult to get a story or to connect with the people of a country.”

แปลว่า “ฟิกเซอร์คือคนที่ให้ความช่วยเหลือแก่นักข่าวชาวต่างชาติในการเขียนข่าว ฟิกเซอร์ใช้ประสบการณ์ในท้องถิ่น และรายชื่อของบุคคลที่ตนรู้จักในการทำให้งานของนักข่าวราบรื่น ฟิกเซอร์จำนวนมากได้รับค่าจ้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับค่าจ้างที่ได้รับในท้องถิ่น ฟิกเซอร์สำคัญมากสำหรับนักข่าวที่ต้องเดินทาง เพราะหากไม่มีฟิกเซอร์แล้ว ก็เป็นการยากที่จะได้เนื้อหาข่าว หรือติดต่อกับคนในประเทศนั้นๆ”

ในบทความเดียวกัน กล่าวถึงบทบาทของฟิสิกเซอร์ไว้ว่าเป็นหน้าที่ที่มีความหลากหลาย ฟิสิกเซอร์ต้องดูแลเรื่องการเดินทาง ที่พัก อาหาร และการติดต่อแหล่งข่าว นอกจากนี้ยังต้องแปล หรือเป็นธุระจัดหานักแปลให้นักข่าวด้วย ฟิสิกเซอร์ยังเป็นงานที่มีความเสี่ยง โดยอาจถูกมองว่าเป็นศัตรูกับชุมชนของตนเอง และถูกคุกคามด้วยวิธีการต่างๆ หากนักข่าวซึ่งตนให้ความช่วยเหลือพยายามขูดคู้ยประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน ในบางครั้งฟิสิกเซอร์ก็ต้องรับบทบาทเป็นนักข่าวเสียเอง ถ้านักข่าวไม่สามารถเข้าถึงสถานที่ หรือสถานการณ์ที่ต้องการได้ด้วยเงื่อนไขใดๆก็ตาม

นอกจากนี้บทความเรื่อง “10 things journalists should know about fixers: Covering minorities” (Clare, 2009) กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของชุมชนต่างๆในยุโรป ว่าแต่ละพื้นที่มีเรื่องราวที่น่าสนใจ แต่คนในชุมชนอาจจะระแวงระวังกับคนภายนอก และอุปสรรคทางภาษาก็มีน่านีการ ในสถานการณ์เช่นนี้ฟิสิกเซอร์จะเข้ามาแก้ปัญหาให้ทุกอย่างราบรื่น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้ และขอเท็จจริงที่ว่าคนในชุมชนจะระแวงระวังคนที่ตนมองว่าเป็นคนนอกนั้น เป็นเรื่องธรรมดาที่ชุมชนทั่วโลก และฟิสิกเซอร์ก็ยังคงเป็นที่ต้องการ ตรายใดที่นักข่าวยังพูดภาษาของแหล่งข่าวไม่ได้ และไม่คุ้นเคยกับท้องถิ่น

ในบทความของคลอร์ยังได้กล่าวถึงความเห็นของฟิสิกเซอร์คนหนึ่งชื่อ เมห์เม็ต ค็อกซาล(Mehmet Koksal) ที่มีต่อบทบาทของฟิสิกเซอร์ ซึ่งกล่าวว่า ฟิสิกเซอร์ที่ดีควรมีคุณสมบัติ และหน้าที่ ได้แก่

๑. พูดภาษาของแหล่งข่าวได้ มีสำเนียงแบบคนท้องถิ่น รู้จักสำนวนโวหารและแสดงของภาษาท้องถิ่น
๒. มีความรู้อย่างลึกซึ้งในภูมิหลังทางวัฒนธรรมของแหล่งข่าว
๓. มีความรู้เรื่องระบบราชการในท้องถิ่นของตน
๔. มีความน่าเชื่อถือ และทำงานเพื่อให้นักข่าวสามารถบริหารค่าใช้จ่ายได้ คำนึงถึงมารยาทและความปลอดภัย
๕. เมื่อฟิสิกเซอร์รับหน้าที่เป็นนักแปล จะต้องสามารถสื่อสารกับนักข่าวได้ดี เพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละคำถาม สัมภาษณ์และคำตอบของแหล่งข่าวนั้นถูกต้อง ชัดเจน อย่างไรก็ตามนักข่าวต้องไม่คาดหวังให้ฟิสิกเซอร์ช่วยเขียน หรือเรียบเรียงเนื้อข่าวให้ตน

เราจะเห็นว่าหน้าที่ของฟิสิกเซอร์นั้นกว้างมาก ไม่เพียงแต่ด้านการประสานงานเท่านั้น แต่ด้านความรู้เกี่ยวกับประเด็นข่าว และภาษาก็ต้องมีความรู้กัน ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดคำถามตามมาว่า ฟิสิกเซอร์ที่อาจจะต้องทำหน้าที่ล่ามในบางครั้ง จะสามารถทำหน้าที่ทุกด้านได้อย่างสมบูรณ์แบบหรือไม่ และถ้านักข่าวว่าจ้างล่ามให้มา

เป็นผู้ช่วย ล่ามควรคาดหวังว่าจะต้องทำหน้าที่พิกเชอร์ด้วยหรือไม่ หากต้องทำ ล่ามจะทำงานออกมาได้ดีหรือไม่ หรือบทบาทของล่ามในงานข่าวนั้นไม่หนักเหมือนกับการล่ามในสถานการณ์อื่นๆ ทำให้สามารถรับหน้าที่พิกเชอร์ควบคู่ด้วยได้

๒.๒ ความสำคัญของการแปลและการล่ามในงานข่าวสากล

๒.๒.๑ ช่วยลดอุปสรรคในการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษมีความสำคัญมากในงานข่าวสากล นักข่าวต้องนำเสนอเรื่องราวด้วยภาษานี้เป็นหลัก ในแง่หนึ่งภาษาอังกฤษมอบความสะดวกให้กับงานข่าว ล่ามข่าวต่างๆสามารถเลือกเสนอข่าวเป็นภาษาอังกฤษได้ในทุกภูมิภาคของโลก เพราะมีการจัดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารระหว่างประเทศ แต่การทำข่าวในสถานการณ์จริงนั้น บ่อยครั้งนักข่าวต้องไปสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่ไม่พูดภาษาอังกฤษ หรือพูดได้ไม่ดี ดังนั้นหากเรามองมิตินี้ร่วมด้วย ภาษาอังกฤษก็เป็นได้ทั้งเครื่องมือ และอุปสรรคของการสื่อสารได้ในเวลาเดียวกัน สิ่งที่จะช่วยลดอุปสรรคนี้ได้คือการล่ามและการแปล ดังที่บทความ “Journalism and the Language Divide” (Gutiérrez, 2006: 30) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาที่ขาดการแปลคืออุปสรรคต่อสังคมทั่วโลกในการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็น ดังนั้นการแปลจึงกลายเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างผลกระทบ และการเข้าถึงในระดับสากล ให้กับองค์กรสื่อทั้งสื่อกระแสหลัก และสื่อใหม่ บทความยังกล่าวอีกว่าความท้าทายที่นักข่าวต้องพบ อันได้แก่ความสามารถในการใช้ภาษาท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น และความสามารถในการใช้ภาษาหลักๆ เช่น ภาษาอังกฤษ สเปน ฝรั่งเศส เพื่อจะได้สื่อสารข้อมูลที่ต้องการนำเสนอได้ดีขึ้น

ในการทำข่าวของกูเตียเรซนั้นให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพื่อจุดประสงค์ทางเนื้อหา กูเตียเรซเชื่อว่าการทำให้ข่าวเข้าถึงผู้รับสารในปริมาณที่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในภาษาของผู้รับสารเหล่านั้น สามารถเพิ่มอำนาจทางข้อมูล และช่วยกระตุ้นให้เกิดการพูดคุยในหมู่ผู้รับสาร ดังนั้นเมื่อถึงกระบวนการบรรณาธิการ จะมีผู้แปลซึ่งเป็นนักข่าวด้วยทำหน้าที่รับผิดชอบในการเสริมบริบทต่างๆเข้าไปในเนื้อหาข่าว ในบทความตอนหนึ่งของกูเตียเรซกล่าวไว้ว่า “นักแปลในสำนักข่าวจะเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับภูมิหลังให้กับเนื้อหาข่าวบางเรื่อง เช่น ในการนำเสนอข่าวจากประเทศโคลอมเบีย แก๊งลุ่มเป้าหมายนอกภูมิภาคละตินอเมริกา นักแปลต้องอธิบายความหมายของคำว่า “กำลังรบกึ่งทหาร” (paramilitary) เพราะแม้ว่าในเขตละตินอเมริกานั้น ประชาชนคุ้นเคยกับความหมายนี้ดีอยู่แล้วจากการปกครองระบอบทหารและกลุ่มสังหาร (death squad) ที่ยาวนานเป็นทศวรรษ แต่ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ เนื้อข่าวจำเป็นต้องมีคำอธิบายบ้าง เพราะ

หากปราศจากการอธิบาย อาจทำให้ความหมายและความสำคัญของบทความสูญหายไปสำหรับกลุ่มผู้อ่านในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ”

๒.๒.๒ ทำหน้าที่เป็นผู้กั้นกรอง (Gate Keeper) และการตีกรอบความคิด (Framing)

นอกจากการแปลและการล่ามจะมีความสำคัญในการเป็นสื่อกลางทางภาษาแล้ว นักแปลและนักล่ามยังต้องฟ่วงบทบาทของการเป็นสื่อสารมวลชนด้วย อันถือเป็นสถาบันหลักหนึ่งของสังคมมนุษย์ สื่อสารมวลชนมีความสำคัญในฐานะผู้กั้นกรอง (Gate Keeper) ที่คอยคัดเลือกและกั้นกรองข่าวสารข้อมูลเพื่อถ่ายทอดไปยังประชาชนผู้รับสาร เนื่องจากเป็นไปไม่ได้ที่สื่อจะสามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโลก จึงต้องมีกระบวนการคัดกรองว่าข่าวใดสำคัญสำหรับผู้รับสาร ในสถานการณ์เช่นนี้ อุดมการณ์ หรือ หลักคิดของสื่อแต่ละสำนักจะเข้ามาเป็นตัวแปรให้สื่อนำเสนอข่าวสารที่แตกต่างกันออกไป

อีกหน้าที่หนึ่งซึ่งติดตามมาอย่างเลี่ยงไม่ได้คือการวางกรอบความคิด (Framing) กล่าวคือ เมื่อสื่อเลือกผู้กั้นกรองหัวข้อข่าวที่ตนเลือกจะนำเสนอแล้ว ก็ต้องมาพิจารณาต่อว่าจะนำเสนอข่าวนั้นในมิติใด กระบวนการเช่นนี้คือการวางกรอบความคิด

และแน่นอนว่าเมื่องานสื่อได้ก้าวขึ้นมาสู่ระดับสากล กลุ่มบุคคลที่ได้เข้ามาทำหน้าที่ผู้กั้นกรองอีกกลุ่มหนึ่งก็คือล่ามและนักแปล เพราะการเลือกใช้ถ้อยคำ การตัด การเติม การสรุปความ หรือแม้กระทั่งการแปลผิดของผู้กั้นกรองกลุ่มนี้ สามารถแทรกแซง และสร้างความเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาข่าว หรืออาจกระทบต่อความเป็นกลางของสื่อได้เช่นกัน

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยขอยกบทความ Transformations in international news (Yves Gambier, 2009: 9) ซึ่งกล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าข่าว อุดมการณ์ และภาษาศาสตร์ (News, ideology, linguistics)

แกมปีเยร์ทำการศึกษาคำแนะนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ประจำวันระดับชาติ และการรายงานข่าวของสื่อต่างชาติ ในประเด็นทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม เพื่อดูว่าสื่อต่างชาติแปลและตีความข่าวอย่างไร สอดแทรกการใช้ภาษา ค่านิยม อุดมคติของตนเองลงไปในช่วงอย่างไร

โดยแกมปีเยร์ได้กล่าวถึงเรื่องการใช้โวหารอติพจน์ หรือการกล่าวมากกว่าความเป็นจริง (Hyperbole) และโวหารอวพจน์ หรือการกล่าวน้อยกว่าความเป็นจริง (Understatement) โดยเน้นว่าโวหารทั้งสองนี้แม้จะ

เป็นไวยากรณ์ที่ใช้เพื่อเน้นความหมายกันอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในทางการเมือง แต่หากผู้ฟังรับรู้ความหมายตามตัวอักษร อาจารู้สึกว่าข่าวนั้นไม่น่าเชื่อถือ นอกจากนั้นความแตกต่างทางวัฒนธรรมก็มีส่วนสำคัญ เช่น บางวัฒนธรรมชอบสื่อความหมายให้ดูยิ่งใหญ่เกินจริง ในขณะที่บางวัฒนธรรมชอบการสื่อความหมายแบบอ้อมๆ เพื่อบอกไปไปยังจุดประสงค์หรือสมมุติฐานที่อยู่เบื้องหลัง คำถามจึงตกอยู่ที่การแปลว่าจะเลือกแปลตรงตามตัวอักษร หรือแปลแบบตีความโดยคำนึงถึงความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้รับข่าว และแน่นอนว่าอาจจะเลือกแปลให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ของสื่อโดยไม่คำนึงถึงผู้รับข่าวเลยก็ได้

๒.๓ บทบาทที่ทับซ้อนกันระหว่างการแปลและการล่ามในงานข่าว

การล่ามและการแปลถือเป็นงานหลักที่ขาดไม่ได้สำหรับการทำงานข่าวสากล ล่ามที่เป็นผู้ช่วยนักข่าวก็เลี้ยงงานแปลไม่ได้ ในบางโอกาสนักแปลก็ต้องทำล่าม และในบางกรณีเราสามารถพบเห็นนักข่าวที่เป็นทั้งล่ามและนักแปลในคนเดียวด้วย บางครั้งงานแปลและล่ามก็มีความคล้ายคลึงกัน และส่งเสริมกันได้ เช่นในการทำงานให้กับคนหมู่มาก ล่ามและนักแปลจะประสบสถานการณ์เดียวกัน คือการถูกวิจารณ์จากผู้รับสาร นักแปลที่แปลข่าวออกอากาศสดและถูกเอ่ยชื่อในการรายงานข่าว และนักแปลที่แปลข่าวลงบนเว็บไซต์ มีแนวโน้มที่จะถูกวิจารณ์ และตรวจสอบโดยตรงจากผู้ชม สถานการณ์เช่นนี้พอจะเทียบเคียงได้กับสิ่งที่ล่ามประสบในการทำล่ามพูดพร้อม นั่นคือหากล่ามแสดงความผิดพลาดในการแปลออกมา ผู้ใช้ล่ามที่สวมหูฟังอยู่ก็จะรับรู้ได้ และจะมีปฏิกิริยาทันที

แต่ในหลายด้านงานทั้งสองอย่างนี้ก็ขัดแย้งกันได้ด้วย เนื่องจากการแปลเป็นงานที่ข้อจำกัดไม่มากเท่าการล่าม นักแปลจึงมีเวลาพิถีพิถันในการแปลอย่างถูกต้องให้ตรงกับต้นฉบับมากที่สุด สามารถทบทวนเวลา และใช้ความละเอียดเพื่อแปลภาษาให้สละสลวย แต่การล่ามเป็นงานที่ถูกเวลาบีบคั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการล่ามแบบพูดพร้อม ที่ล่ามต้องแปลตามผู้พูดได้โดยไม่ทิ้งช่วงนานเกินไป ทำให้ต้องใช้การตัดสินใจที่ฉับไว แม้จะเป็นการล่ามพูดตาม เงื่อนไขด้านเวลาก็ยังบีบคั้นมากกว่าการแปลอยู่ เพราะล่ามพูดตามต้องแบ่งสมาธิระหว่างการฟังและทำความเข้าใจกับการจดบันทึก ดังนั้นความละเอียดในการเลือกคำ และความครบถ้วนของเนื้อหาจากการล่ามย่อมด้อยกว่าการแปล

บทความ “Translation through Interpreting: A Television Newsroom Model” (Tsai, 2006: 60) ได้หยิบยกเรื่องราวจากบุคคลที่ได้สัมผัส และประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการล่ามและการแปลในงานข่าวสากล เช่น จากบทสัมภาษณ์เจมส์ ฮวัง (James Hwang) อดีตผู้อำนวยการศูนย์ข่าวสากลของฟอร์โมซ่า เทเลวิชั่น (Formosa Television) เจมส์กล่าวว่าในสถานีข่าวโทรทัศน์ที่ประเทศไต้หวัน จะมีการกระตุ้น หรือ

บังคับให้นักแปลทำหน้าที่ล่ามเมื่อมีข่าวสำคัญเกิดขึ้น สาเหตุอาจเป็นเพราะสถานีมีงบประมาณน้อย หรือมีเงินก็ต้องทำเพื่อแข่งขันกับสถานีคู่แข่ง และสำหรับตลาดข่าวของได้หวั่นนั้น ยิ่งข่าวมีสีสัน น่าตื่นเต้นมากเท่าไร ผู้ชมยิ่งติดตาม และการล่ามออกอากาศสดก็เป็นสิ่งที่เพิ่มความตื่นเต้นด้วย ทั้งๆที่ความตื่นเต้น หรือสีสันแบบนี้ไม่เป็นที่พึงประสงค์เลยสำหรับการล่าม

สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า องค์กรสื่อบางแห่งยังขาดความเข้าใจในธรรมชาติของงานล่าม ที่ต้องอาศัยการเตรียมตัวมาก มีความเครียดสูง และแน่นอนว่าใช้ทักษะต่างจากการแปล

๒.๔ ความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามต่อตัวล่าม

สารนิพนธ์หัวข้อ “ความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามที่ประชุมชาวไทย” (กุลศิริ, 2551: 60) ได้กล่าวถึงความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามชาวไทยที่มีต่อตัวล่าม ซึ่งในงานวิจัยนี้ยังได้อ้างอิงการศึกษาในประเทศแถบตะวันตก ได้แก่ งานวิจัยของบุเลอร์ (Bühler 1986) งานวิจัยของเคิร์ช (Kurz 1989) งานวิจัยของโมเซอร์ (Moser 1995) การปาฐกถาพิเศษของวิัจจีโอ (Viaggio 1996) งานวิจัยของโกยาโดส (Collados 1998) และบทความของคาฮาน (Kahane 2000) ซึ่งผลการวิจัยของกุลศิริสอดคล้องกับผลการศึกษานี้ นั่นคือผู้ใช้ล่ามให้คาดหวังที่จะได้ฟังการล่ามที่มีเนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน เรียบเรียงดี ส่วนความคาดหวังลำดับท้ายๆคือเรื่องไวยากรณ์ที่ถูกต้อง น้ำเสียงไพเราะ และสำเนียงแบบเจ้าของภาษา ในส่วนของความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามที่มีต่อตัวล่ามโดยตรง ได้แก่ การเตรียมตัวที่ดี ความรู้ทางภาษาระดับสูง ความมีใจเป็นกลาง ความตรงต่อเวลา ความสุภาพ เรียบร้อย บุคลิกภาพที่ดี และการรักษาความลับ

สิ่งที่น่าสนใจในงานวิจัยชิ้นนี้อยู่ที่กลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักสิทธิมนุษยชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่มีขอบเขตการทำงานที่เฉพาะทาง แต่กลับแสดงความคาดหวังต่อการใช้ล่ามได้สอดคล้องกับผลการศึกษาจากประเทศตะวันตก จึงเป็นที่น่าตั้งข้อสังเกตว่า การศึกษาความคาดหวังของนักข่าวที่มีต่อตัวล่ามในการวิจัยเรื่องล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างชาตินี้ จะได้ผลออกมาใกล้เคียงกันหรือไม่

๒.๕ กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

บทความและงานวิจัยข้างต้น ทำให้เราได้เห็นภาพรวมโดยคร่าวๆด้านบทบาทของการล่ามที่แพร่กระจายไปในทุกสื่อตั้งแต่สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อแพร่ภาพกระจายเสียง ซึ่งต้องศึกษาต่อไปว่าองค์กรสื่อเหล่านี้เข้าใจและเห็นคุณค่าของการล่ามมากน้อยเพียงใด ด้านความสำคัญของการล่ามที่ช่วยสลายอุปสรรคด้านภาษาระหว่างแหล่งข่าว นักข่าว และผู้รับข่าว แต่ในขณะเดียวกัน ในการทำงานย่อมมีสิ่งที่ถูกตัด ถูกรวบรัด ถูก

เพิ่ม ล่ามในฐานะผู้ช่วยนักข่าวมีส่วนในการแทรกแซงความหมายของสิ่งที่แหล่งข่าวพูดอย่างน้อยแค่ไหน ด้าน
บทบาทของล่ามที่คาบเกี่ยวกันระหว่างการแปล และการเป็นพิกเชอร์ นอกจากนี้คำถามเรื่องคุณสมบัติของ
ล่ามที่ดีก็เป็นอีกพื้นที่ที่น่าค้นคว้า และประเด็นเหล่านี้เองที่ผู้วิจัยตั้งเป้าหมายที่จะศึกษา

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการศึกษาคุณสมบัติ บทบาท และปัญหาที่เกิดจากล่ามในฐานะผู้ช่วยผู้สื่อข่าว โดยเก็บข้อมูลจากผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติที่เคยใช้ล่ามในการทำงาน และล่ามชาวไทยที่ทำงานให้กับผู้สื่อข่าว ทั้งที่เป็นล่ามประจำ และล่ามอิสระ โดยผู้วิจัยใช้ชุดคำถามที่คล้ายคลึงกันในการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาประมวลแล้วเปรียบเทียบกัน เพื่อศึกษาแนวคิดของทั้งสองฝ่าย ผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงประสบการณ์การทำงานอย่างละเอียด

๓.๑ กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยตั้งกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลจากตัวแทนของบุคคล ๓ กลุ่ม อันประกอบด้วยผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติ ๑ กลุ่ม และล่ามชาวไทย ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑) ผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติที่ใช้ล่ามจำนวน ๑๑ คน ทั้งหมดเป็นนักข่าวที่ใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นคู่ภาษาที่นักข่าวกลุ่มนี้ใช้ในการทำงานกับล่ามนั้นจะประกอบด้วยภาษาอังกฤษเสมอ แต่อีกภาษาหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่นักข่าวลงไปปฏิบัติงาน นักข่าวกลุ่มนี้ประกอบด้วยนักข่าวประจำและนักข่าวอิสระที่ประจำอยู่ที่ประเทศไทย หรือเคยทำงานในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีนักข่าวที่ไม่ได้ประจำอยู่ประเทศไทยด้วย แต่เดิมนั้นผู้วิจัยวางแผนว่าจะแยกนักข่าวออกเป็น ๒ กลุ่ม แต่หลังจากที่ได้สัมภาษณ์ทำให้พบว่านักข่าวประจำบางคนก็รับงานเขียนอิสระด้วย และนักข่าวอิสระล้วนแต่เคยเป็นนักข่าวประจำมาแล้วทั้งสิ้น ทำให้ข้อมูลที่ได้มามีคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงรวมนักข่าวทั้งหมดไว้เป็นกลุ่มเดียว

๒) ล่ามชาวไทยที่ทำงานประจำให้นักข่าวต่างชาติจำนวน ๔ คน เป็นล่ามที่ใช้ภาษาไทยและอังกฤษทั้งหมด

๓) ล่ามชาวไทยที่ทำงานอิสระให้กับนักข่าวต่างชาติจำนวน ๔ คน เป็นล่ามที่ใช้ภาษาไทยและอังกฤษทั้งหมด

๓.๒ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มของผู้ให้สัมภาษณ์ออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักข่าวต่างชาติ กลุ่มล่ามชาวไทยที่ทำงานประจำให้กับนักข่าวต่างชาติ และกลุ่มล่ามชาวไทยที่ทำงานอิสระให้กับนักข่าวต่างชาติ ข้อมูลโดยสังเขปของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนสรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ นักข่าวต่างชาติ

๓.๒.๑.๑ นายโจนาธาน เฮด (Jonathan Head)

นายโจนาธาน ทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวต่างประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้กับสำนักข่าวบีบีซี (British Broadcasting Corporation) โดยประจำอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยนายโจนาธานได้เริ่มทำงานกับสำนักข่าวบีบีซีตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จากนั้นจึงมาประจำอยู่ที่กรุงเทพมหานครในปี ๒๕๔๓ ในฐานะผู้สื่อข่าวประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นรองประธานสมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศแห่งประเทศไทย (Foreign Correspondent Club of Thailand) เขายังได้รายงานข่าวในเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิที่จังหวัดภูเก็ตอีกด้วย ในปี ๒๕๕๑ นายโจนาธานถูกตักเตือนเนื่องจากตีพิมพ์เผยแพร่บทความอันเป็นการละเมิดกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๒ แต่ไม่ถูกจับกุม ด้วยเหตุนี้ นายโจนาธานจึงได้ย้ายไปประจำที่ประเทศตุรกี แต่ท้ายที่สุดก็กลับมามีประจำที่ประเทศไทยอีกในปี ๒๕๕๕

๓.๒.๑.๒ นายแอนดรูว์ แม็กเกรเกอร์ มาร์แชล (Andrew MacGregor Marshall)

นายแอนดรูว์เป็นผู้สื่อข่าว และรองบรรณาธิการของสำนักข่าวธอมสัน รอยเตอร์ (Thomson Reuters) ประจำประเทศสิงคโปร์ มาเป็นเวลา ๑๗ ปี โดยดูแลประเด็นเกี่ยวกับความขัดแย้งในทวีปเอเชีย นายแอนดรูว์จึงมีโอกาสเดินทางมาทำข่าวที่ประเทศไทยบ่อยครั้ง ก่อนที่จะลาออกมาเป็นนักข่าวอิสระและเปิดเว็บไซต์ zenjournalist.com เป็นของตนเอง โดยเน้นประเด็นความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน และจริยธรรมสื่อ อย่างไรก็ตามนายแอนดรูว์ไม่สามารถเดินทางมายังประเทศไทยได้อีก เพราะถูกตั้งข้อหาเนื่องจากตีพิมพ์เผยแพร่บทความอันเป็นการละเมิดกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๒ ตั้งแต่นั้นมานายแอนดรูว์ก็กลับไปยังประเทศสิงคโปร์ และไม่มีเจตจำนงที่จะต้องใช้ล่ามอีก แต่เมื่อใดที่นายแอนดรูว์ต้องการเผยแพร่บทความของตนเป็นภาษาไทย ก็จะใช้วิธีการหาอาสาสมัครจากเว็บไซต์สังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก(Facebook)

๓.๒.๑.๓ นายนิลส์ ฮอร์เนอร์ (Nils Horner)

นายนิลส์เป็นผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวสวีดิช เรดิโอ (Swedish Radio) ประจำอยู่ที่ประเทศสวีเดน นายนิลส์ดูแลประเด็นข่าวในทวีปเอเชีย ผู้วิจัยเคยร่วมงานกับนายนิลส์เมื่อครั้งที่นิลส์มาทำข่าวการประชุมของกลุ่มคนเสื้อแดงในปี ๒๕๕๓ และข่าวอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ การทำงานของนายนิลส์นั้นแตกต่างจากนักข่าวคนอื่นๆ เนื่องจากนายนิลส์ทำรายการวิทยุ จึงทำให้เรื่องเสียงเป็นเรื่องที่นายนิลส์ให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง เพราะผู้ฟังข่าวจะได้รับแค่เสียงเท่านั้น ไม่มีสื่อสำหรับประสาทสัมผัสอื่นๆ เหมือนในข่าวหนังสือพิมพ์ที่จะมีทั้งตัวอักษร และภาพช่วยเสริมการรับรู้ของผู้อ่าน และข่าวโทรทัศน์จะมีภาพเป็นหลัก มีเสียงเป็นสื่อช่วย และยังสามารถแทรกตัวอักษรได้ด้วย

๓.๒.๑.๔ นายคลิฟฟอร์ด คูแนน (Clifford Coonan)

นายคลิฟฟอร์ดเป็นผู้สื่อข่าวทวีปเอเชีย ให้กับสำนักข่าวไอริช ไทมส์ (Irish Times) โดยประจำอยู่ที่ประเทศจีน นอกจากนี้ยังเป็นนักข่าวให้กับหนังสือพิมพ์วาไรตี้ (Variety) หนังสือพิมพ์ ดิ อินดีเพนเด้นท์ (The Independent) และเซ้าท์ ไชน่า มอร์นิง โปสต์ (South China Morning Post) นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์ cliffordcoonan.com ที่นายคลิฟฟอร์ดใช้เป็นพื้นที่การบันทึกเรื่องราวที่ตนได้พบเห็นจากชีวิตนักข่าวและชีวิตส่วนตัว ในบันทึกนี้มักเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยที่นายคลิฟฟอร์ดได้มาทำข่าว และเขียนบันทึกเก็บเอาไว้ เช่น เหตุการณ์สีน่านี ๒๕๔๗ และเหตุกาณ์รัฐประหาร ๒๕๔๙ เป็นต้น

๓.๒.๑.๕ นายมาร์ก ลาเบน (Marc Laban)

นายมาร์กเป็นผู้ก่อตั้งและกรรมการผู้จัดการ บริษัท AsiaWorks Television เป็นบริษัทสื่ออิสระครบวงจรที่ดำเนินงานมาเป็นเวลา ๑๕ ปีแล้ว มีสำนักงานในกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ ลูกค้าของบริษัท AsiaWorks Television มีทั้งองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร บริษัททั่วไป และบริษัทสื่อ ปัจจุบันนายมาร์กอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร

๓.๒.๑.๖ นายมาร์ก เฟินน์ (Mark Fenn)

นายมาร์กเป็นรองบรรณาธิการบริหารของหนังสือพิมพ์เดอะสเตรทส์ ไทมส์ (The Straits

Times) ประจำอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ และเป็นนักข่าวอิสระให้กับหนังสือพิมพ์และนิตยสารมากมาย นายมาร์กกล่าวว่าหลังจากที่สัญญาการทำงานของตนกับหนังสือพิมพ์เดอะ สเตรทส์ ไทมส์จบลงไปอีก ๓ เดือนข้างหน้า ตนจะย้ายกลับมาประจำที่กรุงเทพมหานคร และเบนเข็มอาชีพมาเป็นนักข่าวอิสระมากขึ้น โดยนายมาร์กมีภรรยาชาวไทยเป็นผู้ช่วย และล่ามส่วนตัว

๓.๒.๑.๗ นายออบเบอริ์ เบลฟอร์ด (Aubrey Belford)

นายออบเบอริ์เป็นผู้สื่อข่าวทวีปเอเชียของสำนักข่าว เดอะ โกลบอล เมล์ (The Global Mail) โดยประจำอยู่ที่ประเทศอินโดนีเซียมาเป็นเวลา ๖ ปี สำหรับประเทศไทยนั้น เขาเคยเขียนและเผยแพร่บทความ ชื่อ Challenging Thailand's Royal Taboo และ Thai Car Bombs and Water Fights

๓.๒.๑.๘ นายไมเคิล ท็อบเพอร์ (Michael Topffer)

นายไมเคิลเป็นผู้สื่อข่าว และนักข่าวให้กับหนังสือพิมพ์สวีดิช เดลี เอ็กซ์เพรสเซ็น (Swedish Daily Expressen) โดยประจำอยู่ที่กรุงเทพมหานคร สำหรับหนังสือพิมพ์สวีดิช เดลี เอ็กซ์เพรสเซ็นนั้นจัดเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทแท็บลอยด์ ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าหนังสือพิมพ์ปกติ และข่าวที่น่าสนใจมักมีเนื้อหาเบา ในประเทศไทยนิยมเรียกหนังสือพิมพ์หัวสี นอกจากนี้นายไมเคิลยังทำงานให้กับสำนักข่าวสวีดิช เรดิโอด้วย

๓.๒.๑.๙ นางแมรี แพทริเซีย นูแนน (Mary Patricia Nunan)

นางแมรี มีประสบการณ์แทบจะทุกด้านในงานข่าว ขณะนี้เธอเป็นนักข่าวอิสระ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ และเป็นนักเขียนแนวเสียดสีการเมืองระหว่างประเทศและสื่อ ก่อนหน้านี้เธอเป็นนักเขียนบทละครโทรทัศน์ เป็นบรรณาธิการ เป็นครูอาสาสอนภาษาอังกฤษที่จังหวัดลำปาง เป็นหัวหน้าสำนักข่าวเสียงอเมริกา (Voice of America) ที่ประเทศอินเดีย เธอยังได้เดินทางไปยังหลายประเทศรอบโลกตลอดการทำงานเป็นนักข่าวด้วย

๓.๒.๑.๑๐ นายสื่อ เซียนเจิน (Shi Xianzhen)

นายสื่อเป็นหัวหน้าผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวซินหัว (Xinhua News Agency) ประจำ

ประเทศไทย ครอบครัวของนายสี่ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี ทำให้นายสี่พูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว สำหรับที่สำนักงานของซินหัว ในประเทศไทยนั้น นายสี่ทำงานร่วมกับนักข่าวจีนและไทย เพื่อเผยแพร่ข่าวเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

๓.๒.๑.๑ นายริชาร์ด ลอยด์ แพร์รี (Richard Lloyd Parry)

นายริชาร์ดเป็นหัวหน้าผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันของประเทศอังกฤษ เดอะ ไทมส์ (The Times) โดยประจำอยู่ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สำหรับการทำงานในประเทศไทยนั้น นายริชาร์ดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๒ จากการทำรายการสัมภาษณ์อดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ซึ่งมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้เขายังได้รับรางวัลผู้สื่อข่าวต่างประเทศแห่งปีของประเทศอังกฤษในปี ๒๕๔๘

๓.๒.๒ ล่ามประจำชาวไทย

๓.๒.๒.๑ นางสาวอภิลาภรณ์ เวศกิจ

นางสาวอภิลาภรณ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาโทด้านการล่าม จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนี้เธอได้ทำงานประจำเป็นผู้ช่วยผู้สื่อข่าวต่างชาติที่สำนักข่าวเอเอฟพี (Agence France-Presse) มาเป็นเวลา ๘ เดือน โดยก่อนหน้านี้เธอได้ทำงานอิสระเป็นผู้ช่วยผู้สื่อข่าวต่างชาติมา ๔ ปี

๓.๒.๒.๒ นางสาวโสมนัสสา เงินสะอาด

นางสาวโสมนัสสา ทำงานประจำเป็นผู้ช่วยผู้สื่อข่าวต่างชาติที่หนังสือพิมพ์อาซาฮี ชิมบุน (Asahi Shimbun) ของประเทศญี่ปุ่น แต่สื่อสารและทำงานด้วยภาษาอังกฤษ โดยเริ่มทำงานตั้งแต่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีในปี ๒๕๕๓ ประเด็นข่าวที่ทำบ่อยได้แก่ การเมือง ต่างประเทศ (ข้อพิพาทไทย-กัมพูชา อุทกภัยปี ๒๕๕๔ การเลือกตั้ง การชุมนุม การแก้รัฐธรรมนูญ การเจรจาสันติภาพระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า) และประเด็นข่าวอาเซียน

๓.๒.๒.๓ นางสาวทวิพร คุ่มเมธธา

นางสาวทวิพร ทำงานประจำตำแหน่งผู้สื่อข่าว ที่สำนักข่าวซินหัว (Xinhua News Agency)

ของประเทศจีน แต่สื่อสารและทำงานด้วยภาษาอังกฤษ เริ่มทำงานเมื่อต้นปี ๒๕๕๓ นอกจากนี้ยังรับงานล่ามอิสระเป็นผู้ช่วยผู้สื่อข่าวต่างชาติด้วย

๓.๒.๒.๔ นางสาวเอกรัตน์ บาลโสง

นางสาวเอกรัตน์ทำงานประจำเป็นผู้ช่วยนักข่าวต่างชาติที่สำนักข่าวบีบีซี (British Broadcasting Corporation) ในประเทศไทย ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๒ ก่อนหน้านั้นเธอเคยทำงานที่นักข่าวสำนักข่าวญี่ปุ่นทีบีเอส (Tokyo Broadcasting System) ประมาณ ๖ ปี สำหรับประวัติการศึกษานั้น นางสาวเอกรัตน์สำเร็จการศึกษาคณะศิลปศาสตร์เอกภาษาญี่ปุ่น จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

๓.๒.๓ **ล่ามอิสระชาวไทย**

๓.๒.๓.๑ นายสถาปัตยกรรม แพทอง

ขณะนี้นายสถาปัตยกรรมทำงานประจำเป็นนักข่าวและผู้ประกาศข่าวที่สำนักข่าวเนชั่น ประเทศไทย โดยก่อนหน้านี้อาศัยทำงานในแผนกช่องข่าวอาเซียน ทีวี (ASEAN TV) โดยประกาศข่าวเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ประสบการณ์ทำงานล่ามในฐานะผู้ช่วยผู้สื่อข่าว นั้น นายสถาปัตยกรรมเคยทำงานเป็นล่ามให้กับสำนักข่าวฟรานซ์ ทเว็นตีโฟร์ (France24)

๓.๒.๓.๒ นางสาวรวีกานต์ เดชดี

นางสาวรวีกานต์เคยทำงานเป็นล่ามอิสระให้กับนายนิลส์ ฮอร์เนอร์ ผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวสวีดิช เรดิโอ และเคยเป็นเลขานุการให้กับมูลนิธิโรตารีสากล ขณะนี้นางสาวรวีกานต์ กำลังศึกษาต่อปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยคาร์ดิฟ แคว้นเวลส์ สหราชอาณาจักร

๓.๒.๓.๓ นายกัปตัน จิ่งฉีรพาดิน

นายกัปตันเป็นช่างภาพอิสระ และทำงานอาสาเป็นผู้ประสานงานฝ่ายต่างประเทศ และล่ามให้กับองค์กรพัฒนาเอกชนมากมาย และยังเคยทำงานเป็นล่ามอิสระให้กับสำนักข่าวฟรานซ์ ทเว็นตีโฟร์ ด้วย นายกัปตันมีความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน และภาษาเดนิช

๓.๒.๓.๔ นางสาวสุลักษณ์ หล้าอุบล

นางสาวสุลักษณ์ทำงานเป็นนักข่าวประจำที่สำนักข่าวประชาไท และเป็นนักเขียน นักแปล และล่ามอิสระให้กับองค์กรพัฒนาเอกชน และสำนักข่าวต่างๆ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลแบบเจาะลึก เครื่องมือที่ใช้จึงเป็นชุดคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องราวได้อย่างอิสระ ไม่มีข้อจำกัด ซึ่งเอื้อต่อการเปิดประเด็นใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย โดยผู้วิจัยได้สร้างชุดคำถาม ๒ ชุด สำหรับกลุ่ม และนักข่าวต่างชาติ รายละเอียดของชุดคำถามอยู่ที่ภาคผนวก

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อกลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดเวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการโทรศัพท์ และส่งอีเมลนัดหมาย ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มล่ามอิสระชาวไทยส่วนใหญ่มีเวลาว่างและยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์มาก ทำให้ผู้วิจัยสามารถเดินทางไปพบและสัมภาษณ์ได้อย่างเต็มที่ ยกเว้นแต่ล่ามอิสระบางคนที่ไม่ได้อยู่ในประเทศไทยในขณะที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้การคุยผ่านสไกป์ (Skype) หรือเฟซบุ๊ก (Facebook) แทน ส่วนกลุ่มล่ามประจำ และนักข่าวต่างชาตินั้นมีเวลาว่างน้อยมาก ทำให้ถึงแม้ว่ากลุ่มเป้าหมายเต็มใจที่จะให้สัมภาษณ์ ก็ไม่อาจปลีกตัวมาจากการงานได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักข่าวต่างชาติบางคนก็ไม่ได้อาศัยอยู่ที่ประเทศไทย จึงทำให้การนัดพบเป็นไปไม่ได้เลย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการส่งอีเมลชุดคำถามไปให้ และชักถามรายละเอียดเพิ่มเติม หรือใช้การสนทนาผ่านสไกป์แทน

ก่อนที่จะสัมภาษณ์ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับนักข่าวและล่ามก่อน ว่าเคยทำข่าวด้านใดมาบ้าง และหยิบยกข่าวเรื่องเด่นๆ ที่นักข่าวมีการทำงานร่วมกับล่ามขึ้นมาประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อให้ นักข่าวและล่ามได้บอกเล่าเรื่องราวถึงประสบการณ์การทำงานจริงออกมา อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่สามารถสัมภาษณ์นักข่าวบางคนตามที่ตั้งใจไว้ได้ เนื่องจากนักข่าวติดภารกิจ ทำให้ผู้วิจัยต้องขอความช่วยเหลือจากนักข่าวที่ได้สัมภาษณ์ไป ซึ่งนักข่าวแทบทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการแนะนำนักข่าวให้ผู้วิจัยเพิ่มเติม

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ประกอบด้วยนักข่าวต่างชาติ ๑๑ คน ล่ามประจำชาวไทยและล่ามอิสระชาวไทยอีก ๘ คน ด้วยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลจากทั้งสองฝ่าย โดยแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่

- ๔.๑ วิธีการจัดหาล่าม
- ๔.๒ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ
- ๔.๓ ประเด็นในการพิจารณาจัดจ้างล่าม
- ๔.๔ บทบาทล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ
- ๔.๕ วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่าม
- ๔.๖ ปัญหาที่พบในการทำงานของล่าม

๔.๑ วิธีการจัดหาล่าม

๔.๑.๑ วิธีการค้นหาล่ามของนักข่าว

๔.๑.๑.๑ การแนะนำปากต่อปาก

ผู้ที่ให้คำแนะนำกับนักข่าวได้แก่ เพื่อนนักข่าวด้วยกันเอง ล่ามที่ทำงานด้วย และผู้คนที่นักข่าวได้พบระหว่างการทำข่าว นักข่าวบางคนจะขอสัมภาษณ์ล่ามที่ได้รับการแนะนำมาก่อนที่จะตัดสินใจร่วมงานด้วย

๔.๑.๑.๒ ช่องทางส่วนตัว

ล่ามกลุ่มนี้ ได้แก่ **ภรรยาชาวต่างชาติ** หรือ **เพื่อน** ของนักข่าวเอง โดยนายแอนดรูส์ แม็กเกรเกอร์ มาร์แชล จากสำนักข่าวรอยเตอร์ นายมาร์ก เพ็นน์ จากสำนักข่าวเดอะ สเตทไทมส์ และนายโจนาธาน เฮด จากสำนักข่าวบีบีซี มีภรรยาเป็นสตรีชาวไทย ที่คอยช่วยเป็นล่ามและแปลเอกสารต่างๆให้ นางแมรี แพทริเซีย นูแนน นักข่าวอิสระกล่าวว่าตนได้รับรายชื่อล่ามจาก **นักข่าวรุ่นพี่** เมื่อครั้งที่ตนยังทำงานอยู่ที่สำนักข่าวเสียงอเมริกา(VOA)

๔.๑.๑.๓ คัดเลือกล่ามด้วยตัวเอง

นายไมเคิล ท็อบป์เฟอร์ จากหนังสือพิมพ์สวีดิช เดลี เอ็กซ์เพรสเซ็น (Swedish Daily Expressen) ใช้วิธีติดป้ายประกาศตามมหาวิทยาลัยชั้นนำในกรุงเทพมหานคร เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อมีคนติดต่อมานายไมเคิลก็จะตรวจดูว่าประวัติ และความสามารถของผู้สมัครตรงกับที่ตนต้องการหรือไม่ จากนั้นจึงนัดสัมภาษณ์

๔.๑.๑.๔ องค์กรข่าว

ได้แก่ สมาคมนักข่าวต่างประเทศ และสำนักข่าวในประเทศต่างๆ โดยนักข่าวจะเข้าไปติดต่อองค์กรเหล่านี้เพื่อให้ช่วยแนะนำล่าม หรือนักข่าวที่พูดภาษาอังกฤษได้มาเป็นล่ามให้ตน

๔.๑.๑.๔ องค์กรที่ไม่เกี่ยวกับข่าว

นักข่าวจะเข้าไปขอคำแนะนำจากองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข่าวที่ตนจะทำ เช่น มหาวิทยาลัย หรือหอการค้า

๔.๑.๑.๔ ล่ามประจำ

ใช้ในกรณีที่สำนักข่าวมีล่ามเพียงพอ และคู่ภาษาที่ใช้ในการทำข่าวเป็นภาษาที่ล่ามใช้งานได้

๔.๑.๑.๔ เว็บไซต์โซเชียล มีเดีย (Social Media)

วิธีการนี้ใช้เมื่อนักข่าวตกอยู่ในสถานการณ์เร่งด่วน และไม่สามารถติดต่อล่ามได้จากช่องทางอื่นๆ ข้างต้น จึงต้องใช้วิธีประกาศหาอาสาสมัครจากเว็บไซต์โซเชียลมีเดียเช่นเฟซบุ๊ก (Facebook) และทวิตเตอร์ (Twitter)

๔.๑.๒ วิธีการหางานของล่ามประจำและล่ามอิสระ

ขอกล่าวรรวมกัน เพราะวิธีการคล้ายคลึงกัน และมีจำนวนไม่มาก

๔.๑.๒.๑ ช่องทางส่วนตัว

นางสาวอภิลาภรณ์ เวศกิจ(ล่ามประจำ) ได้รับการชักชวนให้ไปสมัครงานตำแหน่งล่ามที่สำนักข่าวเอเอฟพี (Agence France-Presse) โดยชาวต่างชาติที่ตนสอนภาษาไทยให้

นางสาวทวิพร คุ่มเมธา(ล่ามประจำ) ได้รับการแนะนำจากอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ตนศึกษาในระดับปริญญาตรีให้เข้าทำงานที่สำนักข่าวซินหัว(Xinhua)

นางสาวสุลักษณ์ หล้าอุบล(ล่ามอิสระ) ทำอาชีพเป็นนักข่าว ดังนั้นจึงได้รับการชักชวนบ่อยครั้งจากเพื่อนนักข่าวต่างชาติให้ช่วยเป็นล่ามให้

นายกำปตัน จึงธีรพาณิชย์(ล่ามอิสระ) ได้รับการชักชวนให้มาเป็นล่ามผู้ช่วยนักข่าวของสำนักข่าวฟรานซ์ ทเว็นตีโฟร์(France 24) โดยเพื่อนของตนที่เป็นล่ามอิสระที่นั่น เนื่องจากเพื่อนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ใน ช่วงเวลาดังกล่าว นายกำปตันยังคงเป็นล่ามให้นักข่าวจากสำนักข่าวนี้อยู่เป็นประจำ

๔.๑.๒.๒ สมัครด้วยตนเอง

นางสาวโสมนัสสา เงินสะอาด(ล่ามประจำ) พบประกาศรับสมัครผู้ช่วยนักข่าวที่หนังสือพิมพ์อาซาฮี ชิมบุน(Asahi Shimbun) ประเทศไทย ทางอินเทอร์เน็ต จึงส่งใบสมัครไป และผ่านการสัมภาษณ์ ได้รับเข้าทำงานทันทีหลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

นางสาวเอกรัตน์ บาลโสง(ล่ามประจำ) พบประกาศรับสมัครงานที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ขณะที่ตนกำลังจะศึกษาสำเร็จระดับปริญญาตรี จึงตัดสินใจสมัครตำแหน่งผู้ช่วยนักข่าวที่สำนักข่าวญี่ปุ่นทีบีเอส(Tokyo Broadcasting System) และได้ทำงานอยู่ที่นั่นเป็นเวลาหกปี ก่อนที่จะมาสมัครที่บีบีซี (BBC) ซึ่งเป็นที่ทำงานในปัจจุบัน

นายสถาปัตยกรรม แพทอง(ล่ามอิสระ) ทราบข่าวการรับสมัครเป็นผู้ช่วยนักข่าวของสำนักข่าวฟรานซ์ ทเว็นตีโฟร์(France24) ในฐานะนักศึกษาฝึกงาน ผ่านทางจดหมายที่สำนักข่าวแจ้งมายังจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยขณะที่ตนศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่สาม หลังจากที่ตนฝึกงานจบก็ได้ทำงานเป็นล่ามอิสระให้กับฟรานซ์ ทเว็นตีโฟร์เป็นประจำก่อนที่จะมาทำงานประจำเป็นผู้ประกาศข่าวช่องอาเซียน ทีวีในปัจจุบัน

๔.๑.๒.๓ องค์กรที่ไม่เกี่ยวกับข่าว

นางสาวรวีกานต์ เดชดี(ล่ามอิสระ) เริ่มต้นการเป็นล่ามอาสาสมัครให้กับสโมสรโรตารี เมื่อครั้งยังเป็นนักศึกษา และได้รู้จักกับองค์กรต่างๆที่ชักชวนตนให้ช่วยไปเป็นล่ามให้เป็นประจำ

จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าวิธีการแสวงหาล่ามในอุดมคติของนักข่าวทุกคนคือการที่ตนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ และคัดเลือกล่ามผู้ช่วยด้วยตนเอง ซึ่งล่ามนั้นจะทำหน้าที่เป็นล่ามประจำสำหรับตน อย่างไรก็ตาม

ตามักข่าวที่สามารถคัดเลือกข่าวด้วยวิธีนี้ได้ มีเพียงสองกลุ่มเท่านั้น กลุ่มแรกคือนักข่าวที่เป็นผู้ก่อตั้งสำนักข่าวของตนเอง กลุ่มที่สองคือนักข่าวที่อยู่ในสำนักข่าวขนาดเล็กจึงได้มีโอกาสในการร่วมคัดเลือกข่าว ดังนั้นวิธีการที่นักข่าวใช้ในทางปฏิบัติมากที่สุดคือการหาข่าวจากการแนะนำปากต่อปาก เพราะนักข่าวเชื่อว่าข่าวที่ล่ามได้รับการแนะนำต่อกันมาโดยเพื่อนนักข่าวด้วยกัน สามารถเป็นเครื่องยืนยันความสามารถของล่ามได้ นอกจากนี้นักข่าวยังนิยมหาข่าวจาก**คนที่รู้จักเป็นการส่วนตัวอีกด้วย** เพราะล่ามกลุ่มนี้จะมีข้อได้เปรียบคือความสนิทสนม และนิสัยใจคอที่เข้ากันได้กับนักข่าว การทำงานกับล่ามกลุ่มนี้จะทำให้นักข่าวรู้สึกสบายใจและเป็นกันเองได้ หลังจากทำงานเสร็จแล้วก็สามารถไปสังสรรค์กันต่อได้ด้วย สำหรับการ**ใช้ล่ามประจำ**ขององค์กรนั้น นักข่าวกล่าวว่าถือเป็นแหล่งที่ไว้วางใจได้ และมีมาตรฐาน แต่ก็ประสบปัญหาในเรื่องข้อจำกัดทางภาษา ที่ล่ามไม่สามารถพูดได้ทุกภาษาในพื้นที่ที่นักข่าวต้องลงไปทำข่าว ทำให้นักข่าวต้องย้อนกลับมาใช้วิธีการหาค่าแนะนำปากต่อปากนั่นเอง ส่วนการหาข่าวจาก**เว็บไซต์โซเชียล มีเดีย (Social Media)** เป็นช่องทางที่นักข่าวจะใช้ก็ต่อเมื่อเผชิญกับสถานการณ์วิกฤตจริงๆ เช่น ในกรณีของนายโจนาธาน เฮดจากสำนักข่าวบีบีซี (BBC) ต้องไปทำข่าวแผ่นดินไหวทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศตุรกี ภายใต้สถานการณ์ที่กดดันเช่นนั้น นายโจนาธานได้ใช้ทวิตเตอร์ (Twitter) ในการประกาศขอความช่วยเหลือจากล่าม และผู้ที่เห็นข้อความดังกล่าว นายโจนาธานกล่าวว่า ตนไม่สามารถวางใจในการแปลของล่ามที่ตนไม่รู้จักเพียงคนเดียวได้ ทำให้ในการทำข่าวครั้งนั้น นายโจนาธานต้องขอความช่วยเหลือจากล่ามอาสาสมัครหลายคน เพื่อเอาข้อความของล่ามแต่ละคนมาตรวจสอบซึ่งกันและกัน

ในส่วนของล่ามนั้น หากเดินทางไปสมัครงานที่สำนักข่าวเอง ล่ามก็จะได้รับการคัดเลือกจากนักข่าวโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดโดยความต้องการของนักข่าวเป็นหลัก สำหรับล่ามที่ได้รับการแนะนำหรือชักชวนให้มาทำงานนั้น ส่วนมากล่ามเหล่านี้จะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางภาษาของตนเองแล้วไม่ว่าทางใดก็ตามหนึ่ง เช่น การเป็นครูสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ เป็นล่ามอาสาสมัครสมัยเป็นนักศึกษา หรือมีประสบการณ์ด้านงานข่าวภาษาอังกฤษมาก่อน เป็นต้น

๔.๒ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ

๔.๒.๑ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศในมุมมองของนักข่าว

๔.๒.๑.๑ ความรู้และทักษะทางภาษาที่ดี

ล่ามต้องมีทักษะการเขียน และการพูดที่ดี คือใช้ได้คล่องแคล่วและมั่นใจ สื่อสารเนื้อหาสาระสำคัญได้ โดยไม่จำเป็นว่าล่ามจะต้องมีทักษะภาษาอังกฤษดีเทียบเท่าคนที่พูดสองภาษา(Bilingual) ส่วนคุณสมบัติต่อไปนี้ไม่ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับล่าม แต่หากล่ามมีก็จะถือเป็นสิ่งที่นักข่าวพึงพอใจมาก คุณสมบัติที่มีการกล่าวถึง ได้แก่ ความรู้ภาษาถิ่นประจำภูมิภาคต่างๆ หรือภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศ เพราะหลายครั้งนักข่าวต้องเดินทางไปทำข่าวตามภูมิภาคต่างๆ และประเด็นข่าวด้านสังคมการเมืองที่นักข่าวต่างชาติสนใจ จะครอบคลุมประเด็นของชนกลุ่มน้อยด้วย อีกคุณสมบัติหนึ่งคือการล่ามแบบพูดพร้อม ในบางสถานการณ์ที่เวลาบีบคั้นมาก นักข่าวต้องการความเร็วมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นหลังจากที่นักข่าวบันทึกเทปสัมภาษณ์จากการออกภาคสนามเสร็จแล้ว และกลับมายังสำนักงานเพื่อตัดต่อ นักข่าวต้องการให้ล่ามแปลแบบพูดพร้อมเพื่อลดระยะเวลาในการทำข่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

๔.๒.๑.๒ ความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าว

ความรู้และประสบการณ์ด้านข่าวเป็นปัจจัยที่ถูกกล่าวถึงรองลงมา คุณสมบัตินี้ประกอบด้วย การเข้าใจระบบการทำงานของสื่อที่ต้องแข่งกับเวลา และอาจมีความเสี่ยงทางกาย ถ้าล่ามมีประสบการณ์มาก่อนการทำงานก็จะรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ เช่น เวลาที่นักข่าวต้องเก็บเสียงคำสัมภาษณ์ของแหล่งข่าว ล่ามต้องไม่พูดแทรก “ครับ/ค่ะ” กับแหล่งข่าว ในกรณีที่มีการบันทึกภาพด้วย ล่ามต้องรู้ตำแหน่งในการยืนของตนว่าต้องยืนใกล้กับกล้องแต่ต้องไม่เกะกะ เพื่อให้เหมือนว่าแหล่งข่าวพูดกับกล้อง เป็นต้น นอกจากนี้ล่ามต้องรู้จักการเตรียมตัว คือต้องทำความเข้าใจประเด็นข่าวที่ตนจะต้องแปลด้วย นักข่าวส่วนมากกล่าวว่าคุณสมบัติด้านความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าวนี้ หากล่ามมีก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ไม่ถึงกับจำเป็น

๔.๒.๑.๓ ความมีมนุษยสัมพันธ์

ล่ามต้องมีความสามารถทางภาษา ควบคู่ไปกับการมีมนุษยสัมพันธ์ เพราะถ้าล่ามไม่สามารถทำให้แหล่งข่าวรู้สึกสะดวกใจที่จะตอบคำถามแล้ว ก็เท่ากับว่าไม่ได้ข้อมูลในการทำข่าว ล่ามต้องช่วยให้แหล่งข่าวรู้สึกไว้วางใจ และกล้าพูดมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องเข้ากับคนได้ทุกประเภท และเข้ากับคณะของนักข่าวได้ เข้าใจวัฒนธรรมของชาวตะวันตก มีมารยาท และเป็นมิตร

๔.๒.๑.๔ ความมีใจรักในงานข่าว

นอกจากทักษะทางภาษาที่ใช้งานได้ดีแล้ว นักข่าวบางคนไม่ได้ต้องการคุณสมบัติอื่นใดจากลุ่มอื่น นอกจากความมีใจรักในงานข่าว อันประกอบด้วยความพร้อมที่จะทำงานด้วยความทุ่มเท อดทน พร้อมที่เผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเหน็ดเหนื่อยสักเพียงใดจากการเดินทาง การทำงานตึกติดต่อกันหลายชั่วโมง และการปรับตัวในเข้ากับงานที่ได้รับมอบหมาย นักข่าวมีความคิดว่าลุ่มที่ไม่เคยทำงานสื่อมาก่อน แต่เข้ามาเพราะใจรักและอยากเรียนรู้ก็ถือเป็นข้อดีเช่นกัน เพราะลุ่มจะได้ทำงานด้วยความสนุก

๔.๒.๑.๕ ความมีใจเปิดกว้าง

นักข่าวบางคนกล่าวว่าตนชอบทำงานกับลุ่มอายุน้อย เพราะคนอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะชอบการเรียนรู้ และมีใจที่เปิดกว้าง นอกจากนี้คนที่เริ่มมีอายุจะมีอคติ และเอาความคิดของตนเองมาใส่ในข่าว บางครั้งลุ่มก็จะตีตนเป็นศัตรูกับนักข่าวเสียเอง เนื่องจากนักข่าวพยายามขุดคุ้ยในประเด็นที่ตนเห็นแย้ง

๔.๒.๑.๖ ความรู้ในท้องถิ่น และรายชื่อบุคคลสำคัญ

ลุ่มควรมีความรู้พอสังเขปเกี่ยวกับท้องถิ่นและบุคคลสำคัญ ได้แก่ เส้นทาง และชื่อเรียกของสถานที่ต่างๆ มีรายละเอียดในการติดต่อกับข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ คนในรัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน(NGOs) ทหาร ตำรวจ และคนในท้องถิ่นอยู่บ้าง

๔.๒.๑.๗ ความมีไหวพริบ

ลุ่มต้องมีไหวพริบ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เพราะในการสัมภาษณ์ภาคสนาม อาจพบกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น การลงพื้นที่ทำข่าวการประท้วง ที่มีการยิงต่อสู้กัน ลุ่มจึงต้องเป็นคนช่างสังเกต ว่องไว มีสติและไหวพริบ รู้จักหลบหลีกอันตราย หน้าที่ซ่อน หรือในบางกรณีที่แหล่งข่าวไม่สะดวกมาให้ข่าวได้ อย่างกะทันหัน ลุ่มต้องช่วยนักข่าวคิดว่าจะหาแหล่งข่าวคนใหม่ได้อย่างไร ลุ่มควรรู้จักหาวิธีเจรจาต่อรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหน่วยงานราชการ ทหาร ตำรวจ

๔.๒.๑.๘ ความกล้าหาญ

ท้ายที่สุดลุ่มต้องมีความกล้าหาญ คือกล้าที่จะถามคำถามยากๆ อย่างตรงไปตรงมากับบุคคลที่อยู่ในอำนาจ กล้าที่จะเดินทางไปในสถานการณ์ที่เสี่ยง กล้าตัดสินใจ

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนครั้งที่นักข่าวเอ่ยถึงคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่างๆของล่าม โดยที่คุณสมบัติด้านภาษามีการกล่าวถึงมากที่สุด ตามมาด้วยประสบการณ์ด้านงานข่าวและมนุษยสัมพันธ์

ตารางที่ ๑ คุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของนักข่าว

หัวข้อ	จำนวนครั้งที่มีการเอ่ยถึงโดยนักข่าว ๑๑ คน
ความรู้และทักษะทางภาษาที่ดี	๙
ความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าว	๗
ความมีมนุษยสัมพันธ์	๔
ความรู้ในท้องถิ่น และรายชื่อบุคคลสำคัญ	๓
ความมีใจรักงานข่าว	๑
ความมีใจเปิดกว้าง	๑
ความกล้าหาญ	๑
มีไหวพริบ	๑

๔.๒.๒ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศในมุมมองของล่ามประจำ

๔.๒.๒.๑ ความสามารถทางภาษา

ล่ามประจำที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกือบทุกคนมองว่า ความสามารถทางภาษา เป็นคุณสมบัติสำคัญของล่าม กล่าวคือ ล่ามควรจะเก่งภาษามาก เพราะจะช่วยลดแนวโน้มในการแปลผิด หรือบิดเบือนข้อความ ล่ามที่เก่งภาษาจะแปลได้เร็วกว่าล่ามที่ไม่เก่งภาษาด้วย ซึ่งข้อได้เปรียบนี้เป็นประโยชน์สำหรับนักข่าวมาก เพราะงานข่าวเป็นงานที่ต้องใช้ความเร็ว นอกจากนี้ล่ามต้องรู้จักสรุปใจความสำคัญเมื่อต้องออกเดินทางไปช่วยนักข่าวภาคสนามด้วย

๔.๒.๒.๒ ความรู้ในท้องถิ่น และรายชื่อบุคคลสำคัญ

ล่ามประจำบางคนกล่าวว่าล่ามไม่จำเป็นต้องเก่งภาษามาก ขอแค่สื่อสารได้ก็เพียงพอแล้ว และนักข่าวก็ไม่ได้ต้องการการแปลที่ละเอียด ครบถ้วนทุกจุด ล่ามมองว่าความเข้าใจในงานข่าว และการมีความรู้ในท้องถิ่น และการติดต่อบุคคลสำคัญ มีความสำคัญกว่า

๔.๒.๒.๓ ความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าว

ล่ามต้องเข้าใจว่างานข่าวไม่ใช่งานสำนักงาน ต้องพร้อมที่จะเดินทางได้ตลอดเวลา ล่ามยังต้องติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะประเด็นที่นายจ้างสนใจ เพื่อให้เข้าใจประเด็นข่าวอย่างถ่องแท้ สิ่งนี้จะช่วยให้ล่ามเข้าใจแหล่งข่าวดีขึ้นเมื่อต้องออกไปแปล

๔.๒.๒.๔ ความมีไหวพริบ

ล่ามต้องช่างสังเกตอารมณ์ความรู้สึกของแหล่งข่าว เพราะเป็นสิ่งที่นักข่าวอยากรู้ ในการบันทึกภาพข่าว นักข่าวต่างชาติจะชอบถ่ายภาพดวงตาของแหล่งข่าว ท่าทางในการวางมือ และอากัปกิริยาอื่นๆ ที่แหล่งข่าวแสดงออกโดยไม่รู้ตัว ล่ามเองก็ควรจะต้องจับอารมณ์ต่างๆ ให้ได้เช่นกัน และมีจิตวิทยาในการถาม รู้จักพลิกแพลงคำพูด หากมองเห็นว่าแหล่งข่าวกำลังสะเทือนใจ ก็ควรใช้คำที่ไม่รุนแรง แต่คงไว้ซึ่งความหมายเดียวกัน

๔.๒.๒.๓ ความมีมนุษยสัมพันธ์

ล่ามต้องเข้ากับคนได้ง่าย ทุกกลุ่ม ไม่ถือตัว

๔.๒.๒.๔ ความมีใจรักงานข่าว

ล่ามต้องมีความอดทน ปรับตัวเก่งเพราะต้องทำข่าวในสถานการณ์ต่างๆ และต้องพร้อมเสียสละเวลาส่วนตัว ในเวลาที่ต้องไปทำข่าวกะทันหัน

๔.๒.๒.๕ ความเปิดใจกว้าง

ล่ามต้องเข้าใจหลักการสำคัญของการทำข่าว นั่นคือความเป็นกลาง ดังนั้นล่ามจึงต้องเป็นคนใจกว้าง และไม่เอาอคติของตัวเองใส่ลงไปในงานข่าว

ตารางที่ ๒ แสดงคำตอบที่ได้จากล่ามประจำเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของล่าม จะเห็นได้ว่าความสามารถทางภาษาถูกกล่าวถึงโดยล่ามทุกคน และเป็นอันดับสูงสุดเช่นเดียวกับคำตอบที่ได้จากนักข่าว แต่ประสบการณ์ด้านงานข่าวที่นักข่าวเอ่ยถึงมากที่สุดที่เป็นอันดับ ๒ กลับถูกเอ่ยถึงเพียงหนึ่งครั้งโดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นล่ามประจำ

ตารางที่ ๒ คุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของล่ามประจำ

หัวข้อ	จำนวนครั้งที่มีการเอ่ยถึงโดยล่ามประจำ ๔ คน
ความสามารถทางภาษา	๔
ความมีไหวพริบ	๔
ความเปิดใจกว้าง	๒
ความมีใจรักงานข่าว	๒
ความมนุษยสัมพันธ์	๑
ความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าว	๑
ความรู้ในท้องถิ่น	๑

๔.๒.๓ คุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของล่ามอิสระ

๔.๒.๓.๑ ความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าว

ล่ามต้องติดตามข่าวสารตลอดเวลา และต้องระลึกอยู่เสมอว่าตนเองก็ต้องสวมบทบาทเป็นนักข่าวด้วย ไม่ใช่ว่าจะหวังแต่จะแปลอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้นต้องทำตัวให้ผสมผสานเป็นหนึ่งเดียวกับกลุ่ม ไม่เป็นภาระ ล่ามต้องเข้าใจประเด็นข่าว และทราบข้อมูลต่างๆเหมือนนักข่าว ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะไปแปล และตรงกับความต้องการของนักข่าวด้วย เช่นนักข่าวสายการเมืองก็อยากได้ล่ามที่รู้การเมือง

๔.๒.๓.๒ ความสามารถทางภาษา

ล่ามควรรู้คำศัพท์ภาษาไทยและอังกฤษเกี่ยวกับประเด็นข่าวที่ตนเองทำให้มาก โดยเฉพาะชื่อองค์กรต่างๆ และต้องแปลให้สมบูรณ์แบบที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ควรตีความเอง ข้อมูลจะได้มีความน่าเชื่อถือ เพราะนักข่าวจำเป็นต้องใช้คำพูดของแหล่งข่าวในการประกอบข่าว

๔.๒.๓.๓ ความมีไหวพริบ

ล่ามต้องมีไหวพริบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ รู้จักพรางตัวบ้างในสถานการณ์คับขัน หรือเสียง ต้องช่างสังเกต บางครั้งแหล่งข่าวไม่กล้าตอบคำถามตรงๆ แต่ว่าบอกเป็นนัยอะไรบางอย่าง ล่ามต้องมีความสามารถที่จะเข้าใจความรู้สึกของแหล่งข่าว และวิเคราะห์หาข้อความจริงๆที่แหล่งข่าวต้องการจะสื่อ แล้วสื่อสารให้นักข่าวทราบให้ได้

๔.๒.๓.๔ ความรับผิดชอบ

หากให้คำมั่นสัญญาว่าจะทำงานกับนักข่าว ก็ต้องไปทำตามที่นัดหมาย และทำงานให้ลุล่วงได้ด้วยดี

๔.๒.๓.๕ ความสามารถในการเก็บความลับ

ล่ามต้องรักษาความลับของแหล่งข่าว ของผู้ให้ข้อมูล และของนักข่าวได้ด้วย

ล่ามอิสระมีความเห็นเช่นเดียวกับนักข่าวและล่ามประจำว่าภาษาเป็นคุณสมบัติที่ล่ามจำเป็นต้องมี เห็นได้จากการที่ล่ามอิสระทุกคนกล่าวถึงคุณสมบัตินี้ ตามมาด้วยประสบการณ์ด้านข่าว ดังแสดงในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ คุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของล่ามอิสระ

หัวข้อ	จำนวนครั้งที่มีการเอ่ยถึงโดยล่ามอิสระ ๔ คน
ความสามารถทางภาษา	๔
ความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าว	๔
ความมีไหวพริบ	๑
ความช่างสังเกต	๑
ความรับผิดชอบ	๑
ความสามารถในการรักษาความลับ	๑

เห็นได้ว่าคุณลักษณะที่นักข่าว ล่ามประจำ และล่ามอิสระกล่าวถึงมากที่สุดคือ ความสามารถด้านภาษา ตามมาด้วย ประสบการณ์ด้านงานข่าว ส่วนคุณสมบัติอื่นๆจะเริ่มมีความถี่กระจายกันไป จุดที่น่าสังเกตในหัวข้อนี้มี ๓ ด้านด้วยกัน กล่าวคือ

ด้านแรก ผู้วิจัยจะใช้คำถามปลายเปิดในการสัมภาษณ์ แต่คำตอบที่ได้รับจากกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มกลับมีความคล้ายคลึงกันมาก คุณสมบัติที่ทั้งสามกลุ่มกล่าวถึงเหมือนกันคือความสามารถทางภาษา ประสบการณ์ด้านงานข่าว การมีไหวพริบ และคุณสมบัติที่สองในสามกลุ่มกล่าวถึงคือ มนุษยสัมพันธ์ ความมีใจรักงานข่าว ความมีใจเปิดกว้าง ความรู้ในท้องถิ่นและรายชื่อบุคคลสำคัญ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าทั้งล่ามและนักข่าวต่างก็ให้ความสำคัญในสิ่งเดียวกัน และล่ามส่วนใหญ่รู้ว่านักข่าวคาดหวังอะไร

ด้านที่สอง แม้ว่าคำตอบของกลุ่มเป้าหมายทั้งสามจะคล้ายคลึงกัน แต่เหตุผลของคำตอบเหล่านั้นแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ในด้านภาษานั้น ล่ามประจำ และล่ามอิสระมองว่าภาษาสำคัญในแง่ที่จะช่วยให้ตนแปลได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว ในขณะที่นักข่าวต้องการให้ล่ามเก่งภาษา และรู้ภาษาหลากหลาย

เพื่อจุดประสงค์ด้านความเร็ว และความคล่องตัวในการทำงานกับคนหลายกลุ่ม แต่ไม่ได้กล่าวถึงความถูกต้อง ในด้าน**ประสบการณ์ด้านงานข่าว** นักข่าวอยากให้ล่อมเข้าใจธรรมชาติของงานข่าว เพื่อให้การทำงานเมื่อ ออกภาคสนามเป็นไปอย่างรวดเร็ว รวดเร็ว เพราะงานภาคสนามอาจมีความเสี่ยง ในบางสถานการณ์หากล่อม ไม่รู้จักการวางตนให้เหมาะสม ก็อาจทำให้นักข่าวเสียโอกาสในการจับภาพดี ๆ ได้ แต่ล่อมกลับเห็นว่าการทำงานที่ตนมี ประสบการณ์ด้านข่าวมาก่อนจะช่วยให้ตนบริหารจัดการการทำงานของตนเองได้ เช่น ต้องเตรียมพร้อมกับ เวลางานที่ไม่แน่นอน หรือควรติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอเป็นต้น ในด้าน**ไหวพริบ** นักข่าวจะห่วงใยใน สวัสดิภาพของล่อม และให้ความสำคัญกับไหวพริบในการเอาตัวรอดจากอันตรายเป็นพิเศษ ส่วนล่อมนั้นจะให้ ความสำคัญกับไหวพริบทางภาษา เช่น การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับแหล่งข่าว การสังเกตความหมายที่แฝงอยู่ ในคำพูดของแหล่งข่าว และการสังเกตอารมณ์ของแหล่งข่าว

ด้านที่สาม การที่คุณสมบัติหนึ่งๆได้รับการถูกกล่าวถึงมาก ไม่ได้หมายความว่า จะมีความสำคัญ มากที่สุดสำหรับกลุ่มเป้าหมายบางคน เช่น นายแอนดรูว์ แม็กเกรเกอร์ มาร์แชล อดีตนักข่าวจากสำนักข่าว รอยเตอร์กล่าวว่า หากตนพบคนที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ สิ่งต่อไปที่ตนต้องการทราบคือ ล่อมเป็นคนที่**มี ใจเปิดกว้าง** และสามารถแยกคตออกจากงานได้หรือไม่ หากล่อมมีคุณสมบัตินี้ ตนก็ตัดสินใจทำงานกับล่อม คนนั้นเลยโดยไม่สนใจว่าล่อมจะมีประสบการณ์มาก่อน หรือสามารถติดต่อแหล่งข่าวในการสัมภาษณ์ให้ตนได้ หรือไม่ และนายสือ เซียนเจิ้น นักข่าวจากสำนักข่าวซินหัว ประจำประเทศไทย ก็กล่าวว่า**ความเข้าใจงานข่าว** เป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรก เรื่องภาษาเป็นเรื่องรอง เพราะสามารถปรับปรุงกันได้ และนางสาวทวิพร คุ่มเมธา ล่อมของสำนักข่าวซินหัว ก็กล่าวในแบบเดียวกัน ว่าความสามารถด้านภาษาจะสำคัญก็ต่อเมื่อออกภาคสนาม และเป็นเรื่องรองจากความเข้าใจงานข่าว

จากการประมวลจำนวนครั้งที่คุณสมบัติต่างๆถูกกล่าวถึงโดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มตามตารางที่ ๔ จะเห็นได้ว่า ความสามารถทางภาษาถูกกล่าวถึงมากที่สุด ตามมาด้วยประสบการณ์ด้านข่าวซึ่งเป็นปัจจัยที่ทั้ง นักข่าวล่อมอิสระเห็นตรงกัน ส่วนล่อมประจำจะให้ความสำคัญกับการมีใจรักในงานข่าวมากกว่า สำหรับ นักข่าว มีการกล่าวถึงคุณสมบัติอื่นๆรองลงมาคือความมีมนุษยสัมพันธ์ และความรู้ในท้องถิ่นและรายชื่อ บุคคลสำคัญ สิ่งที่น่าสังเกตในตารางนี้คือล่อมอิสระนั้นกล่าวถึงคุณลักษณะของล่อมที่สำคัญเพียงสองประการ เท่านั้น คือภาษา และประสบการณ์ด้านข่าว

ตารางที่ ๔ เปรียบเทียบคุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีในมุมมองของนักข่าว ล่ามประจำ และล่ามอิสระ

หัวข้อ/จำนวนครั้งที่มีการเอ่ยถึง	นักข่าว(๑๑)	ล่ามประจำ(๔)	ล่ามอิสระ(๔)	รวม(๑๙)
ความสามารถทางภาษา	๙	๔	๔	๑๗
ความรู้และประสบการณ์ด้านงานข่าว	๗	๑	๔	๑๒
ความมีมนุษยสัมพันธ์	๔	๑	๐	๕
ความมีใจรักงานข่าว	๑	๓	๐	๔
ความมีใจเปิดกว้าง	๑	๒	๐	๓
ความกล้าหาญ	๑	๐	๐	๑
ความรู้ในท้องถิ่น และรายชื่อบุคคลสำคัญ	๓	๑	๐	๔
ความมีไหวพริบ	๑	๔	๒	๗
ความรับผิดชอบ	๐	๐	๑	๑
ความสามารถในการรักษาความลับ	๐	๐	๑	๑

๔.๓ ประเด็นในการพิจารณาจัดจ้างล่าม

๔.๓.๑ สิ่งที่นักข่าวพิจารณาในการจ้างล่าม

แม้ว่านักข่าวจะมีแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของล่ามผู้ช่วยนักข่าวที่ดีอยู่ในใจแล้ว แต่ก็เชื่อว่านักข่าวจะมีโอกาสตรวจสอบคุณสมบัติเหล่านั้นในตัวล่ามได้อย่างเพียงพอทุกครั้งไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักข่าวที่ต้องแสวงหาล่ามในยามฉุกเฉิน ในขณะที่เดียวกันคุณสมบัติบางอย่างก็ต้องใช้เวลา และสถานการณ์ให้ล่ามได้พิสูจน์ตัวเอง จากการสัมภาษณ์พบว่า หากนักข่าวไม่สามารถคัดเลือกล่ามได้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ ผ่านการสัมภาษณ์ การทดสอบ และดูประวัติ นักข่าวจะใช้ช่วงเวลาสั้นๆสนทนากับล่าม และนำข้อมูลที่ได้เบื้องต้นมาประกอบในการตัดสินใจที่จะเลือกทำงานกับล่ามคนหนึ่งๆ ข้อมูลเหล่านั้น ได้แก่

๔.๓.๑.๑ ความสะดวกใจของล่ามในการทำงานกับคณะ

แน่นอนว่านักข่าวจะไม่บังคับให้ล่ามร่วมงานด้วยหากล่ามไม่เต็มใจ ในส่วนนี้นักข่าวจะแจ้งให้ล่ามทราบเกี่ยวกับรายละเอียดในการทำงานของตน เช่น การปรากฏตัวของล่ามในเทปข่าว การเดินทางไปต่างจังหวัด การค้างคืน จะแนะนำล่ามกับสมาชิกในคณะทำงาน เปิดโอกาสให้ได้พูดคุยกัน และแจ้งจำนวนคนและเพศของสมาชิกในคณะทำงาน หากล่ามรู้สึกอึดอัดใจ นักข่าวก็จะไม่ทำงานกับล่ามคนนั้น แม้ล่ามจะมีคุณสมบัติตรงกับที่ตนต้องการก็ตาม

๔.๓.๑.๒ ความสะอาดใจของล่ำมต่อประเด็นข่าว

ประเด็นข่าวบางอย่างเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เช่น ประเด็นศาสนา การเมือง ชนกลุ่มน้อย นักข่าวจะถามความเห็นจากล่ำมว่าคิดอย่างไรเกี่ยวกับประเด็นนี้ บางครั้งล่ำมจะไม่ทำงานในประเด็นที่ตนมีความสะอาดใจหรือประเด็นที่ขัดกับหลักความเชื่อของตน เพราะรู้ตัวว่าไม่สามารถแยกคอกติออกจากการทำงานได้ ล่ำมบางคนก็รู้สึกไม่สะอาดใจที่จะแปลเรื่องที่ตนไม่มีความเข้าใจเพียงพอที่จะทำการล่ำมได้อย่างมีคุณภาพ ความสะอาดใจยังรวมไปถึงความสะอาดใจต่อคำถามที่ล่ำมต้องถาม และแหล่งข่าวที่ล่ำมต้องสัมภาษณ์ด้วย บางครั้งล่ำมไม่กล้าที่จะถามคำถามที่ตนรู้สึกว่ายากกับแหล่งข่าวที่มีตำแหน่งสูง หากล่ำมไม่สะอาดใจที่จะทำด้วยเหตุผลใดๆก็ตามนักข่าวก็จะไม่เลือกล่ำมคนนั้น

๔.๓.๑.๓ ค่าจ้างล่ำมและใช้จ่ายชิปาถะ

นักข่าวจะตกลงค่าแรงกับล่ำมก่อนการทำงานทุกครั้งเสมอ นอกจากนี้ นักข่าวบางคนจะคำนึงถึงค่าใช้จ่ายชิปาถะอื่นๆที่ตนต้องรับผิดชอบให้ล่ำมด้วย เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหาร เพื่อให้ล่ำมทำงานได้อย่างสบายใจ และไม่กระทบกับค่าแรง โดยปกตินักข่าวจะจ้างล่ำมไทยด้วยค่าแรงตั้งแต่ ๑,๐๐๐-๔,๐๐๐ บาทต่อวัน และจ้างล่ำมประจำ ๓๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

๔.๓.๑.๔ ทักษะการเล่าเรื่อง

นักข่าวจะชวนล่ำมพูดคุย และแอบสอดแทรกคำถามที่ทำให้ล่ำมแสดงทักษะการเล่าเรื่อง เช่น ถามเรื่องประวัติการศึกษาของล่ำม ประสบการณ์ในการทำงานข่าว เพื่อดูว่าล่ำมสามารถเล่าเรื่องได้เป็นขั้นเป็นตอน รู้จักลำดับความคิดหรือไม่ เพราะทักษะในการเล่าเรื่องมีความสำคัญในการถ่ายทอดคำสัมภาษณ์ของแหล่งข่าว

๔.๓.๑.๕ อายุ

นักข่าวกลุ่มหนึ่งกล่าวว่าตนชอบทำงานกับคนอายุน้อย คร่าวๆคืออายุไม่เกิน ๓๐ ปี หรือ ๓๐ต้นๆ เพราะคนอายุน้อยจะเข้ากับคนอื่นได้ง่าย ไร่แรงแจ่มใสในการทำงาน มีคติสั้นๆ แต่อายุไม่ได้เป็นปัจจัยที่สำคัญนัก เพราะคนอายุน้อยที่มีคติก็มี กล่าวคือหากมองในแง่ของอายุอย่างเดียวเท่านั้น นักข่าวจะมีทัศนคติแง่บวกต่อคนอายุน้อยมากกว่าคนอายุมาก

๔.๓.๑.๖ มีความคิดนอกกรอบ

นักข่าวต่างชาติเดินทางมาทำข่าวในประเทศต่างๆ ด้วยมุมมองของตัวเองในการจับประเด็นข่าว ซึ่งอาจจะแตกต่างจากมุมมอง และวัฒนธรรมของลุ่มที่อยู่ในประเทศนั้นๆ นักข่าวจึงต้องการทราบว่าลุ่มจะสามารถกล้าคิดนอกกรอบ หรือท้าทายความคิดกระแสหลักในสังคมของตนได้หรือไม่ โดยการชวนคุยในประเด็นนั้นๆ

๔.๓.๑.๗ ความรวดเร็วในการทำงาน

นักข่าวให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการสัมภาษณ์แหล่งข่าว โดยนักข่าวจะให้ลุ่มประเมินว่าสามารถนัดสัมภาษณ์แหล่งข่าวให้ตนได้เร็วเพียงใด ด้วยวิธีใด

จากการประมวลคำตอบของนักข่าวพบว่า ปัจจัยที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดคือความสะดวกใจของลุ่มที่จะทำงานกับคณะนักข่าว และหัวข้อข่าว และความพร้อมของลุ่มที่จะเปิดใจ และคิดต่างในแง่มุมมองที่อาจจะไม่เหมือนกับความสำเร็จหลักของสังคม รายละเอียดของการตอบแสดงไว้ในตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ สิ่งที่นักข่าวพิจารณาในการจ้างลุ่ม

หัวข้อ	จำนวนครั้งที่มีการเอ่ยถึงโดยนักข่าว ๑๑ คน
ความสะดวกใจของลุ่มในการทำงานกับคณะ	๔
ความสะดวกใจของลุ่มต่อประเด็นข่าว	๔
ความคิดนอกกรอบ	๓
ค่าจ้างลุ่มและค่าใช้จ่ายจิปาถะ	๒
อายุ	๒
ทักษะการเล่าเรื่อง	๑
ความรวดเร็วในการทำงาน	๑

๔.๓.๒ สิ่งที่ลุ่มประจำพิจารณาในการรับงาน

ในกรณีนี้การรับงานของลุ่มประจำ คือการตัดสินใจเข้ามาเขียนใบสมัครกับสำนักข่าว

๔.๓.๒.๑ ความมีใจรักในงานข่าว

ลุ่มประจำทุกคนกล่าวว่าตอนเข้ามาทำงานลุ่มผู้ช่วยนักข่าวเพราะรัก และเข้าใจธรรมชาติของงาน

ข่าว ดังนั้นประเด็นอื่นๆ เช่น เวลาในการใช้งาน การเดินทาง การทำงานที่เหน็ดเหนื่อย แข่งกับเวลา และเรื่องยุ่งยากที่ต้องพบเจอ จึงกลายเป็นเรื่องที่กำลังไม่ได้หยิบมาเป็นประเด็นเลย

๔.๓.๒.๒ แนวทางการนำเสนอข่าวของสำนักข่าว

ล่ามจะหาข้อมูลก่อนว่าสำนักข่าวแต่ละแห่งมีการนำเสนอข่าวในประเด็นใดบ้าง และวิธีการในการนำเสนอเป็นอย่างไร เช่น **สำนักข่าวซินหัว(Xinhua)** ที่เน้นข่าวด้านความสัมพันธ์ไทย-จีน และนำเสนอข่าวในแนวทางการทูต สำนักข่าวซินหัวยังเป็นสื่อกลางในการส่งข่าวสารจากไทยไปยังประเทศจีนและฮ่องกง และแปลข่าวจากประเทศจีนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อส่งต่อไป บริษัท อสมท. จำกัด(มหาชน) อีกด้วย สำหรับ**สำนักข่าวบีบีซี(BBC)** และ **สำนักข่าวอาซาฮี ชิมบุน(Asahi Shimbun)** จะเน้นประเด็นข่าวทั่วไป ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยที่จะมีความแตกต่างกันตรงกลุ่มผู้รับข่าวสาร กล่าวคือสำนักข่าวบีบีซีจะมีตลาดที่กว้างกว่า สำนักข่าวอาซาฮี ชิมบุนจะแคบกว่าและเน้นกลุ่มผู้รับข่าวชาวญี่ปุ่นมากกว่า

๔.๓.๒.๓ รายได้

งานล่ามผู้ช่วยนักข่าวไม่มีตารางเวลาในการทำงานที่แน่นอน และส่วนใหญ่ล่ามจะต้องทำงานล่วงเวลา บางครั้งล่ามก็ทำงานทุกวันทั้งอาทิตย์ ตามแต่จะมีหมายข่าวอะไรเข้ามา ฉะนั้นค่าตอบแทนจึงควรสมเหตุสมผล นอกจากนี้สำนักข่าวต่างๆก็จัดเป็นบริษัทข้ามชาติ ทำให้ค่าตอบแทนต้องสูงกว่าสำนักข่าวของไทย และล่ามควรจะได้รับค่าเดินทางเพิ่มเติมจากเงินเดือนในการเดินทางไปทำข่าวด้วย โดยล่ามประจำที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์นั้นได้รับเงินเดือนตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน รายได้นี้ยังไม่รวมค่าเดินทางและสวัสดิการต่างๆที่สำนักข่าวมอบให้

๔.๓.๓ **สิ่งที่ล่ามอิสระพิจารณาในการรับงาน**

๔.๓.๓.๑ ความน่าสนใจของหัวข้อข่าว

การที่หัวข้อข่าวน่าสนใจจะทำให้ล่ามทำงานได้อย่างมีความสุขมากขึ้น สำหรับหัวข้อที่น่าสนใจที่ล่ามได้กล่าวถึงในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ การจับจระเข้ที่หลุดออกมาจากสวนสัตว์ในเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในประเทศไทยเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ การชุมนุมทางการเมือง หรือเรื่องที่

แหล่งข่าวที่น่าสนใจ เช่น เรื่องนักร้องเพลงลูกทุ่ง นักฟุตบอลชาวแอฟริกาในทีมชาติไทย ดาราลูกครึ่งในประเทศไทย หรืออาสาสมัครกู้ภัย เป็นต้น นายกัปตัน จีงจิรพาณิชย์ ยังกล่าวว่าหากตนได้ทำงานในหัวข้อข่าวที่ตนสนใจ ตนจะให้คุณค่ากับการทำงานนั้นมากขึ้น และทำให้การล่ามออกมาดีขึ้นด้วย

๔.๓.๓.๒ ความยากของหัวข้อข่าว

ล่ามจะพิจารณาว่าหัวข้อความยากเกินไปสำหรับตนหรือไม่ หากประเมินแล้วว่าตนไม่มีความรู้ หรือความมั่นใจเพียงพอที่จะทำ ก็จะไม่ปฏิบัติงาน

๔.๓.๓.๓ ผลพลอยได้จากการทำงาน

ล่ามจะสนใจงานที่สามารถนำพาตนไปพบปะผู้คนใหม่ๆ ซึ่งอาจจะเป็นโอกาสให้ตนได้ช่องทางในการทำงานเพิ่ม ด้วยธรรมชาติของคนทำงานอิสระ การหาช่องทางอาชีพเป็นสิ่งที่ต้องทำอยู่เสมอ นอกจากนี้ล่ามยังคำนึงถึงการได้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ ได้เห็นในสิ่งที่คนทั่วไปไม่ได้เห็น โดยล่ามถือเป็นกำไรและประสบการณ์ในชีวิตที่เงินซื้อไม่ได้

๔.๓.๓.๔ รายได้

ล่ามอิสระจะมองหาค่าตอบแทนที่คุ้มกับเวลา และความพยายามที่ต้องทุ่มลงไป โดยล่ามกล่าวว่า เวลาเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับผู้ที่ยึดอาชีพอิสระ หากต้องเสียเวลาไปทำในสิ่งที่คิดว่าไม่คุ้มเหนื่อยก็เลือกไปทำอย่างอื่นได้ หรือไม่ทำเลยดีกว่า นางสาวสุลักษณ์ หล้าอุบลกล่าวไว้ว่าหากตนพอใจกับรายได้แล้ว ปัจจัยอื่นๆจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานเลย

ตารางที่ ๖ เปรียบเทียบปัจจัยที่ล่ามประจำ และล่ามอิสระกล่าวถึง จะเห็นว่าล่ามประจำคำนึงถึง ๓ ปัจจัยเท่านี้ในการเลือกรับงาน คือ ค่าแรง ความรักในงานข่าว และแนวทางนำเสนอข่าวของสำนักข่าว โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ เช่น ความยาก หรือความน่าสนใจของข่าวเหมือนที่ล่ามอิสระกล่าวถึง เพราะล่ามประจำกล่าวว่าตนต้องทำงานตามทุกอย่างที่นักข่าวมอบหมายอยู่แล้ว ไม่มีสิทธิเลือกทำเฉพาะข่าวที่ตนสนใจ

ตารางที่ ๖ สิ่งที่ล่ามอิสระและล่ามประจำพิจารณาในการรับงาน

หัวข้อ	จำนวนครั้งที่มีการเอ่ยถึง	
	ล่ามอิสระ ๔ คน	ล่ามประจำ ๔
ค่าแรง	๔	๔
หัวข้อข่าวที่น่าสนใจ	๒	๐

ผลพลอยได้จากการทำงาน	๒	๐
ความยากของข่าว	๑	๐
ความมีใจรักในงานข่าว	๑	๔
แนวทางในการนำเสนอข่าว	๐	๔

จะเห็นได้ว่าปัจจัยส่วนมากที่ล่ามคำนึงถึงก่อนรับงาน คือปัจจัยที่เอาประโยชน์ต่อตนเองเป็นที่ตั้ง เช่น ค่าแรง ความน่าสนใจของหัวข้อข่าว และผลพลอยได้จากการทำงาน ล่ามไม่ได้คำนึงถึงความยากของข่าว หรือคุณภาพของงานที่ตนจะทำออกมามากนัก ในทางตรงกันข้ามนักข่าวไม่ได้คำนึงถึงความพอใจของตนเอง แต่อย่างเดียว แต่รวมไปถึงความสบายใจของล่ามด้วย เห็นได้จากปัจจัยที่นักข่าวกล่าวถึง **ความสะดวกใจของล่ามในการทำงานกับคณะ ความสะดวกใจของล่ามต่อประเด็นข่าว และค่าจ้างล่ามและค่าใช้จ่าย** จิปาถะ ที่นักข่าวจะเป็นผู้ดูแลให้กับล่ามเพื่อให้ล่ามได้ค่าแรงอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เหตุผลหนึ่งที่นักข่าวใส่ใจล่ามจากคำสัมภาษณ์ของนายมาร์ก เพ็นน์ นักข่าวจากสำนักข่าวเดอะ สเตรท ไทมส์(The Strait Times) นั่นคือนักข่าวอยากปฏิบัติต่อล่ามให้ดีเพราะรู้สึกขอบคุณ และซาบซึ้งใจมากที่มีล่ามสักคนเต็มใจมาเป็นผู้ช่วยให้ตน ในขณะที่ล่ามอาจจะมองแค่มีจุดประสงค์หลักๆข้อเดียวคือการทำงานเพื่อหารายได้ และเป็นช่องทางสำหรับอาชีพอื่นๆ

๔.๔ บทบาทของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ

๔.๔.๑ บทบาทของล่ามผู้ช่วยนักข่าวในมุมมองนักข่าว

จากการสัมภาษณ์พบว่าไม่มีนักข่าวคนใดเลยที่ใช้ล่ามเพื่อการแปลอย่างเดียว นักข่าวคาดหวังและมอบหมายบทบาทอื่นๆให้ล่ามด้วยเสมอเมื่อต้องปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสามารถแบ่งความเห็นของนักข่าวได้เป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นว่าบทบาทของล่ามมีขอบเขตแน่นอน กับอีกกลุ่มหนึ่งที่มีมองว่าล่ามมีบทบาทที่ไม่ตายตัวและยืดหยุ่นได้

๔.๔.๑.๑ บทบาทของล่ามที่มีขอบเขตแน่นอน

ขอบเขตนี้จะจำกัดอยู่แค่หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ และการแปล ส่วนกระบวนการอื่นๆในการทำงานนักข่าวจะเป็นคนจัดการเอง โดยล่ามผู้ช่วยนักข่าวจะมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ติดต่อแหล่งข่าวที่นักข่าวต้องการ นัดวันสัมภาษณ์และสถานที่
- เดินทางไปสัมภาษณ์แหล่งข่าวพร้อมกับนักข่าว ในฐานะล่ามติดตาม และล่ามพูดตามของนักข่าว และแหล่งข่าว สำหรับหน้าที่นี้ล่ามสามารถใช้การสรุปใจความสำคัญแล้วแปลให้นักข่าวได้

- ในกระบวนการติดต่อเทพข่าว ล่ามต้องช่วยแปลข้อความที่ปรากฏในรูปของตัวอักษร และเสียงในวิธีโอเทปให้นักข่าว

ในขั้นตอนนี้ นักข่าวต้องการให้ล่ามแปลอย่างละเอียด ครบถ้วนที่สุด และไม่ใส่อคติของตนเองลงไป นักข่าวยังหวังพึ่งให้ล่ามถ่ายทอดสิ่งที่ลึกกว่าความหมายของคำศัพท์ ก้าวคือแหล่งข่าวใช้ภาษาระดับใดเวลาให้สัมภาษณ์ หรือเวลาพูดถึงประเด็นต่างๆ เช่น แหล่งข่าวอาจจะเรียกชื่อนักการเมืองต่างกัน โดยเรียกนักการเมืองคนหนึ่งด้วยชื่อเฉยๆ แต่เรียกอีกคนหนึ่งเรียกโดยมีคำว่า “คุณ” หรือแหล่งข่าวใช้คำราชาศัพท์หรือไม่เมื่อกล่าวถึงประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมไปถึงคำศัพท์แสลงต่างๆ เป็นต้น

- ตรวจสอบเทพข่าวที่ติดต่อเสร็จแล้ว บางครั้งนักข่าวอาจจะขอให้ถอดเทป
- เป็นหูเป็นตาให้นักข่าว เก็บข้อมูลอันเป็นประโยชน์ที่อาจตกหล่น หรือเล็ดลอดสายตาของนักข่าว
- ระวังเรื่องความปลอดภัยให้นักข่าว รวมถึงช่างภาพ และคนขับรถ

ล่ามต้องมีไหวพริบที่จะสังเกตเห็นปฏิกิริยาของแหล่งข่าว หรือบุคคลรอบข้างว่าเปลี่ยนไปอย่างไร คอยฟังบทสนทนาของบุคคลเหล่านั้น หากมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อคณะทำงานหรือไม่น่าไว้วางใจ ล่ามต้องตัดสินใจบอกนักข่าวทันที และเคลื่อนย้ายออกมาจากสถานที่นั้นอย่างปลอดภัย

๔.๔.๑.๒ บทบาทของล่ามที่ไม่ตายตัว

ขอบเขตนี้จะครอบคลุมหน้าที่ที่นอกเหนือจากการล่ามดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการช่วยเหลือนักข่าวในทุกๆอย่างที่นักข่าวร้องขอ โดยหน้าที่เหล่านั้น ได้แก่

- ติดตามสื่อในท้องถิ่น และสรุปข้อมูลที่น่าสนใจต่างๆให้นักข่าว
- หาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเด็นข่าวให้นักข่าว
- เสนอแนะประเด็นข่าว และแหล่งข่าวที่น่าจะไปสัมภาษณ์

- มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อการทำงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือเกิดเหตุไม่คาดคิด
- จัดการเรื่องการเดินทาง โดยวางแผนการเดินทาง จัดหายานพาหนะ วางแผนเรื่องร้านอาหาร
- จัดการเรื่องที่พักในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่ทำข่าว โดยการจองโรงแรม หรือที่พักประเภทใดก็ได้ที่สถานการณ์จะเอื้ออำนวย

นางแมรี แพทริเซีย นูแนน นักข่าวอิสระ ได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจไว้ด้วยโดยกล่าวว่า ต่อให้นักข่าวจะเรียกผู้ช่วยด้วยคำศัพท์อะไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็น “ล่าม” “ผู้ช่วย” หรือ “ฟีกเซอร์” นักข่าวต่างตระหนักดีว่า เมื่อเข้าสู่การทำงานภาคสนามจริง ผู้ช่วยเหล่านี้ล้วนต้องทำงานที่มากกว่าแค่การแปลและการล่าม นางแมรียังกล่าวอีกว่าเธอไม่ชอบใช้คำว่า “ฟีกเซอร์” เพราะถือเป็นการเรียกผู้ช่วยที่ไม่ให้เกียรติ เธอเห็นว่าล่ามหรือนักแปลที่มีส่วนในการตัดสินใจเลือกแหล่งข่าว หาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นข่าว ควรมีสถานะเป็นนักข่าว และเป็นเพื่อนร่วมงานด้วย เพราะหากปราศจากล่ามแล้ว นักข่าวย่อมไม่สามารถทำงานได้เลย หากล่ามช่วยทำข่าวโทรทัศน์ เธอจะเรียกล่ามว่า ผู้ผลิตรายการท้องถิ่น (Local producer) ถ้าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์เธอจะใส่ชื่อของผู้ช่วยไว้ในฐานะเป็นนักเขียนร่วม

๔.๔.๒ บทบาทของล่ามผู้ช่วยนักข่าวในมุมมองล่าม

โดยรวมแล้วความเห็นของล่ามสามารถแบ่งเป็นสองกลุ่มได้เช่นเดียวกับของนักข่าว โดยที่ล่ามอิสระ มีแนวโน้มที่จะมองบทบาทของตนเองแบบที่มีขอบเขตชัดเจนอยู่ที่การแปล และการนัดสัมภาษณ์เท่านั้น ส่วนล่ามประจำจะมองว่าบทบาทของตนไม่ต่างจากนักข่าวทั่วไป จะต่างกันตรงที่ล่ามผู้ช่วยนักข่าวต้องทำหน้าที่แปลด้วย บทบาทที่ล่ามกล่าวถึงนอกเหนือไปจากที่นักข่าวระบุไว้ มีดังนี้

- ติดต่อแหล่งข่าว ประสานองค์การที่เกี่ยวข้อง
- แปลคำสัมภาษณ์ทั้งในภาคสนามและในห้องติดต่อ แปลเอกสารต่างๆที่จำเป็น
- ช่วยนักข่าวถามคำถามแหล่งข่าวได้ หากคิดว่าจะช่วยให้ได้รับคำตอบที่มีประโยชน์
- สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร เพื่อให้แหล่งข่าวไม่กลัว และไว้วางใจนักข่าว
- ติดตามสื่อในประเทศ และวิเคราะห์ภาพรวมของสถานการณ์บ้านเมืองให้นักข่าวอย่างสม่ำเสมอ เข้าฟังการแถลงข่าวต่างๆเท่าที่จะทำได้

- ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของนักข่าวอันเนื่องมาจากการขาดข้อมูลที่เพียงพอ การได้ข้อมูลผิด และความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักข่าวกับแหล่งข่าว โดยการให้คำอธิบายเมื่อเหมาะสม เพื่อให้ นักข่าวสามารถเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องได้ (บทบาทนี้อาจถูกมองว่าเป็นปัญหาสำหรับนักข่าวได้ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อที่ ๔.๖)
- พกพาอุปกรณ์สำรองในการทำข่าวเพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉิน เช่น กล้องถ่ายรูป กล้องวิดีโอ คอมพิวเตอร์แบบพกพา สมุดบันทึก ปากกา
- บทบาทอื่นๆ เช่น ช่วยยกอุปกรณ์ ซึ้ออาหาร

เมื่อสอบถามนักข่าวและล่ำมว่า การทำงานหลายบทบาทเช่นนี้จะกระทบกับคุณภาพของการแปล และการล่ำมหรือไม่ หากล่ำมต้องคอยพะวงเรื่องการบริหารจัดการอื่นๆ จะทำให้ล่ำมมีเวลาในการเตรียมตัว สำหรับการแปลซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของงานข่าวน้อยลงหรือไม่ นักข่าวตอบว่า หน้าที่ของผู้ช่วยในเรื่องการเดินทาง และที่พัก เป็นสิ่งที่ผู้ช่วยต้องจัดการให้เรียบร้อยล่วงหน้าก่อนวันทำงานจริงอยู่แล้ว หากผู้ช่วยมีความรับผิดชอบในหน้าที่ เมื่อถึงเวลาที่ต้องทำการล่ำมและการแปลก็จะทำได้อย่างสบายใจ ไม่ต้องพะวงอะไรอีก

สำหรับล่ำมประจำนั้นการทำหน้าที่ที่หลากหลายนั้นเป็นเรื่องปกติ และสำหรับล่ำมอิสระนั้น กล่าววา ตนต้องมีความยืดหยุ่นสูงในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เนื่องด้วยธรรมชาติของอาชีพอิสระ ทำให้ล่ำมกลุ่มนี้ต้องปรับตัวเก่งเพื่อให้รับงานได้หลากหลาย ล่ำมจึงไม่มองว่าการรับบทบาทอื่นด้วยเป็นปัญหามากนัก แต่อาจสร้างความยุ่งยากได้ ในกรณีที่ล่ำมติดต่องานไม่ได้ หรือที่พักไม่ได้ หรือติดต่อได้ในราคาที่ตลาดเคลื่อนไปจากงบประมาณที่นักข่าวตั้งไว้

๔.๕ วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่ำม

๔.๕.๑ วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่ำมที่นักข่าวใช้

๔.๕.๑.๑ ความเข้าใจ

นักข่าวส่วนมากกล่าวว่าตนไม่มีวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลเลย และยอมรับว่าสิ่งนี้เป็นปัญหาในการทำงานอย่างหนึ่ง เพราะความถูกต้องของข่าวขึ้นอยู่กับความไว้วางใจที่มีต่อล่ำมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น อย่างไรก็ตามนักข่าวจะพยายามทำงานกับล่ำมที่ได้รับการแนะนำปากต่อปาก เพราะการแนะนำจะ

เป็นหลักประกันคุณภาพการแปลของล่ามได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้นักข่าวยังกล่าวว่าหากจะตรวจสอบการแปลของล่ามก็ต้องจ้างล่าม หรือนักแปลอีกคนหนึ่ง ซึ่งนอกจากเสียเวลาแล้ว ยังเสียค่าใช้จ่ายอีกด้วย

๔.๕.๑.๒ ตรวจสอบกับหลายๆแหล่ง

นักข่าวจะใช้วิธีสังเกตลักษณะการแปลของล่าม หากล่ามแปลซ้ำเกินไป มีท่าทางลังเลไม่มั่นใจ และถ้าการแปลของล่ามนั้นฟังดูเรียบง่าย และสั้นเกินไป นักข่าวจะเริ่มรู้สึกว่ามีสิ่งผิดปกติ และจะหาล่ามคนอื่นมาแปลเนื้อหาชิ้นเดียวกันจากวิดีโอที่ตนบันทึกไว้ แล้วนำบทแปลนั้นมาเปรียบเทียบกัน เพื่อพิจารณาว่าบทแปลฉบับไหนมีความสมเหตุสมผลมากกว่ากัน หรือมีชิ้นนั้นก็กลับไปหาล่ามประจำที่สำนักข่าวตรวจสอบให้

๔.๕.๑.๓ นักข่าวศึกษาข้อมูลให้ดีด้วยตัวเองก่อน

นักข่าวส่วนใหญ่จะศึกษาประเด็นข่าวที่ตนสนใจจะทำมาเป็นอย่างดีแล้ว ดังนั้นนักข่าวจะพอคาดเคาได้ว่าข้อมูลที่จะได้จากแหล่งข่าวนั้นสามารถมีทิศทางเป็นอย่างไรได้บ้าง หากล่ามแปลในสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับเรื่อง นักข่าวก็จะเริ่มเกิดสังเกต ในบางครั้งแหล่งข่าวจะพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษระหว่างการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจจะเป็นคำสามัญที่คนทั่วไปเข้าใจความหมาย นักข่าวสามารถตรวจสอบล่ามได้ โดยการบอกให้ล่ามขอคำอธิบายสำหรับคำศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นจากแหล่งข่าว เมื่อล่ามแปลคำอธิบายนั้น นักข่าวก็พอจะประเมินคุณภาพการแปลของล่ามได้

๔.๕.๑.๔ การฝึกภาษาท้องถิ่น

การเรียนรู้ภาษาในท้องถิ่นที่นักข่าวประจำอยู่ เช่น ภาษาไทย จะช่วยให้นักข่าวมีความมั่นใจในการใช้ล่ามมากขึ้น และนักข่าวจะสามารถตรวจสอบล่ามได้เองในระดับหนึ่งด้วย แต่วิธีการนี้เหมาะสำหรับนักข่าวที่ต้องประจำอยู่ ณ ประเทศใดประเทศหนึ่งนานเป็นพิเศษ และเป็นวิธีการที่ใช้เวลาและการฝึกฝนมาก

ตารางที่ ๗ แสดงให้เห็นว่านักข่าวส่วนมากไม่ตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่าม แต่เลือกที่จะไว้วางใจล่ามในการแปล หากนักข่าวอยากจะตรวจสอบ ก็จะใช้วิธีเปรียบเทียบกับล่ามมากกว่า ๑ คน หรือเปรียบเทียบกับข่าวจากสำนักข่าวอื่นๆ แต่ทำที่สุดการเปรียบเทียบก็ต้องอ้างอิงความเชื่อใจเป็นหลักนั่นเองว่านักข่าวจะเลือกเชื่อการแปลจากแหล่งใด การตรวจสอบความถูกต้องจริงนั้นไม่ได้เกิดขึ้น

ตารางที่ ๗ วิธีการตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของการแปลที่นักข่าวใช้

หัวข้อ	นักข่าว ๑๑ คน
ความเข้าใจ	๗
ตรวจสอบกับหลายๆแหล่ง	๕
นักข่าวศึกษาข้อมูลให้ดีด้วยตัวเองก่อน	๑
การฝึกภาษาท้องถิ่น	๑

๔.๕.๒ วิธีการที่นักข่าวควรใช้ตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่ามในความเห็นของล่าม

ล่ามได้กล่าวถึงวิธีการที่เหมือนกับแนวคิดของนักข่าวในสามประเด็นคือ ความเข้าใจ การศึกษาข้อมูลของนักข่าว การฝึกภาษาของนักข่าว โดยล่ามกล่าวว่าวิธีการเหล่านี้จะช่วยให้นักข่าวพอประเมินความถูกต้องของการล่ามได้ อย่างไรก็ตามข้อเสนออื่นๆของล่ามที่เพิ่มเติมขึ้นมา มีดังนี้

๔.๕.๒.๑ ถามหลายๆรอบ

นักข่าวสามารถขอให้ล่ามแปลคำพูดส่วนเดิมซ้ำหลายๆรอบได้หากรู้สึกไม่มั่นใจ ถ้าล่ามเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนแปลถูกต้องแล้ว ล่ามก็จะยืนยันคำเดิม แต่หากล่ามรู้ว่าแปลบกพร่องไปบ้าง นักข่าวก็จะได้เห็นการปรับแก้ในแต่ละครั้งที่ถาม

๔.๕.๒.๒ ตรวจสอบกับหลายๆแหล่ง

นักข่าวสามารถตรวจสอบการแปลของล่าม โดยการนำต้นฉบับคำสัมภาษณ์มาให้ล่ามคนอื่นแปล แล้วนำผลที่ได้มาเทียบกัน หรือนักข่าวอาจจะเช็คข่าวกับสำนักข่าวอื่นๆก็ได้ว่ามีทิศทางไปในแนวเดียวกันหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีการสัมภาษณ์แหล่งข่าวคนเดียวกัน แต่วิธีการอย่างหลังนี้จะใช้ได้กับข่าวกระแสหลักเท่านั้น ถ้าเป็นข่าวสารคดีแปลกๆก็คงยากที่จะหาสำนักข่าวที่ทำเรื่องเดียวกันมาเทียบ

๔.๕.๒.๓ ประเมินอคติของล่าม

หากนักข่าวทำงานกับล่ามมาได้สักระยะหนึ่ง จนพอจะรู้จักนิสัยใจคอของล่าม นักข่าวควรประเมินอคติของล่ามที่มีต่อประเด็นข่าวบางเรื่องได้ นักข่าวต้องคอยกำชับล่ามให้มากเวลาทำการแปล

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนครั้งที่ล่ามกล่าวถึงวิธีการต่างๆในการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่าม โดยทั่วไปก็จะคล้ายคลึงกับความเห็นของนักข่าว แต่พบว่าล่ามกล่าวถึงอีกวิธีที่น่าสนใจนั่นคือ การ

ประเมินอคติ ถึงแม้วิธีนี้จะไม่ได้ช่วยให้นักข่าวตรวจสอบล่ามได้โดยตรง แต่ก็ช่วยลดการแปลผิด หรือการบิดเบือนข้อความของล่ามได้

ตารางที่ ๘ วิธีการที่นักข่าวควรใช้ตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่ามในความเห็นของล่าม

หัวข้อ	ล่ามประจำและล่ามอิสระ ๘ คน
ความเข้าใจ	๘
ตรวจสอบกับหลายๆแหล่ง	๔
นักข่าวศึกษาข้อมูลให้ดีด้วยตัวเองก่อน	๓
การฝึกภาษาท้องถิ่น	๑
ถามนักข่าวหลายๆรอบ	๑
ประเมินอคติของล่าม	๑

๔.๖ ปัญหาที่พบในการทำงานของล่าม

๔.๖.๑ ปัญหาที่นักข่าวประสบในการทำงานกับล่าม

๔.๖.๑.๑ ล่ามมีอคติกับแหล่งข่าว

ล่ามไม่สามารถสัมภาษณ์แหล่งข่าวได้อย่างราบรื่น เพราะปล่อยให้อคติมาเกี่ยวพัน นายมาร์ก ลาเบน จากสำนักข่าวเอเชีย เวิร์กส์ (AsiaWorks) เล่าประสบการณ์ของตนให้ฟังว่าเคยประสบเหตุการณ์ที่ล่ามต้องสัมภาษณ์ผู้ชุมนุมซึ่งมีแนวคิดทางการเมืองอยู่ในขั้นตรงข้ามกัน หรือฝึกไฟเลื้อยคนละสี ในครั้งนั้นนายมาร์กไม่สามารถทำงานได้ เพราะล่ามไม่เต็มใจที่จะแปลให้ ตนจึงต้องหาล่ามคนใหม่ในที่สุด

๔.๖.๑.๒ ล่ามเกรงกลัวผู้มีอำนาจ

ในการทำงานในประเทศที่มีลักษณะเป็นเผด็จการ โดยเฉพาะเผด็จการทหาร ล่ามจะรู้สึกกลัว และประหม่าที่จะถามคำถามกับคนที่อยู่ในอำนาจ เช่นทหาร นักการเมือง นักข่าวจะต้องให้กำลังใจล่าม ทำให้ล่ามรู้สึกปลอดภัย ชุ่มใจ

๔.๖.๑.๓ ล่ามแปลไม่ละเอียด

ล่ามบางคนแปลไม่ละเอียด ชอบสรุปเอาแต่ใจความสำคัญสั้นๆ แต่นักข่าวบางคนชอบการแปลที่

ละเอียดมาก นายแอนดรูว์ แม็กเกรเกอร์ มาร์แชลกล่าวว่า ภรรยาซึ่งเป็นล่ามให้กับตนในบางครั้ง ชอบที่จะแปลแบบสรุป ทำยที่สุดก็จะเกิดการถกเถียงกัน ล่ามบางคนก็แปลไม่ละเอียดเพราะพยายามแปลให้เร็ว และฟังดูสั้นไหล ดังนั้นนักข่าวต้องพูดให้ชัดเจนก่อนว่าตนอยากได้การแปลแบบไหน เช่น ย้ำว่าตนให้ความสำคัญกับความละเอียดมากกว่าการจับใจความสำคัญ หรือให้ความสำคัญกับความถูกต้องมากกว่าความเร็ว บทสัมภาษณ์ที่แปลอย่างละเอียดสามชิ้นมีค่ามากกว่าบทสัมภาษณ์หกชิ้นแต่แปลแบบหลวมๆ

๔.๖.๑.๔ ล่ามจงใจบิดเบือนข้อความ

ล่ามบางคนมีแนวโน้มปรับข้อความเวลาแปลโดยใช้คำที่ง่ายกว่าที่ควรจะเป็น เพราะมีความเข้าใจว่านักข่าวต่างชาติคงไม่เข้าใจข้อความต้นฉบับ หรือหากคำพูดต้นฉบับได้รับการเผยแพร่ออกไปจะทำให้ทำให้ประเทศดูไม่ดี ล่ามจึงใช้วิธีเปลี่ยนคำที่รุนแรงให้อ่อนลง หรือเติมบริบทบางอย่างเพื่ออธิบายถ้อยคำที่ตนคิดว่าไม่ดี ให้ดูดีขึ้น ซึ่งนักข่าวก็ต้องกำชับกับล่ามให้ดีกว่าตนอยากได้การแปลจากคำสัมภาษณ์ต้นฉบับเท่านั้น

๔.๖.๑.๕ ล่ามมีทักษะภาษาอ่อนกว่าที่คิด

ล่ามบางคนสามารถพูดคุยสนทนาทั่วไปได้อย่างไหลลื่น ทำให้นักข่าวเชื่อว่าน่าจะเป็นล่ามที่ดีได้ แต่เมื่อทำงานจริงล่ามไม่สามารถถ่ายทอดความคิดที่ซับซ้อนได้ ทำให้นักข่าวต้องหาล่ามคนใหม่ หรือพยายามติดต่อเพื่อสัมภาษณ์แหล่งข่าวด้วยตนเอง ถ้าแหล่งข่าวพอจะมีความรู้ภาษาอังกฤษอยู่บ้าง

๔.๖.๑.๖ ล่ามขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ทางการเมือง

การเมืองเป็นประเด็นหลักของการทำข่าวสำหรับนักข่าวต่างชาติอยู่แล้ว หากล่ามขาดทักษะและความรู้ทางการเมือง ย่อมทำให้การแปลออกมาด้อยตามไปด้วย เพราะเท่ากับว่าล่ามจะขาดคำศัพท์ และความเข้าใจที่จำเป็นต่อการแปล ล่ามยังไม่สามารถช่วยให้คำแนะนำใดๆ หรือเสนอแนะแหล่งข่าวที่น่าสนใจแก่นักข่าวได้ นักข่าวยังพบว่าล่ามที่ขาดความรู้ทางการเมืองบางคนมักจะเป็นคนที่ตัดอคติของตนออกไปตอนทำงานได้ยากอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดจากล้ามในมุมมองของนักชาวนั้น สามารถแบ่งได้สองประเภท คือ ปัญหา ด้านทัศนคติ และปัญหาด้านความสามารถ สำหรับปัญหาด้านทัศนคติ เช่น การที่ล้ามเกรงกลัวผู้มีอำนาจ ล้ามมือคดกับแหล่งข่าว ล้ามแปลไม่ละเอียด หรือ ล้ามจงใจบิดเบือนข้อความ สามารถกำจัดไปได้ ด้วยการพูดคุยกันระหว่างนักข่าวและล้าม ปรับความเข้าใจให้ตรงกัน สร้างความรู้สึกที่ไว้วางซึ่งกันและกัน แต่ปัญหาด้านความสามารถของล้าม ได้แก่ ล้ามมีทักษะภาษาอ่อนกว่าที่นักข่าวคิดไว้ หรือ ล้ามขาดทักษะ การคิดวิเคราะห์ทางการเมือง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการพูดคุย แต่เป็นปัญหาที่ล้ามจะต้อง กลับไปเพิ่มพูนความรู้และทักษะของตัวเองให้มากขึ้น และเป็นหน้าที่ของนักข่าวที่จะต้องคัดเลือกล้ามอย่าง ระมัดระวังมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามปัญหาที่ล้ามกล่าวว่าตนต้องเผชิญนั้น กลับมีปัญหาที่เกิดจากตัวล้ามโดยตรงเพียงข้อ เดียวเท่านั้นคือ การนิกคำศัพท์ไม่ออก ส่วนการ ไม่เข้าใจสิ่งที่แหล่งข่าวพูด ข้อนี้ค่อนข้างกำกึ่งว่าเป็น ปัญหาจากทั้งภายในและภายนอกตัวนักข่าว จากจุดนี้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า การแปลที่ดีในความคิดของ ล้าม นั้น คือการพยายามเข้าใจสารของแหล่งข่าว และการใช้คำศัพท์ที่ถูกต้อง จนอาจจะลืมนึกถึงอคติของ ตัวเองซึ่งสามารถส่งผลให้การแปลบิดเบือนได้โดยไม่รู้ตัว สำหรับปัญหาภายนอกที่ล้ามเผชิญนั้น มีทั้งจาก แหล่งข่าว และนักข่าวเอง ได้แก่ แหล่งข่าวพูดเร็วไม่เว้นวรรค แหล่งข่าวไม่ตอบคำถาม นักข่าวไม่จ่ายค่าจ้าง และนักข่าวไม่เข้าใจลักษณะของคนไทย

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่านักข่าวและล้ามส่วนใหญ่มีความเห็นที่ตรงกันในหลายๆ ด้าน และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยมีอยู่ ซึ่งบทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอที่ได้จากข้อมูลเหล่านี้ จะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณสมบัติ บทบาท และปัญหาที่เกิดจากล่ามในฐานะผู้ช่วยนักข่าวต่างชาติ” เป็นงานวิจัยที่มีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนกระบวนการของงานข่าวสากลในปัจจุบัน ที่นักข่าวต่างชาติต้องพึ่งพาความช่วยเหลือของล่ามในฐานะผู้ช่วยนักข่าว ในการก้าวข้ามปราการทางภาษา สิ่งที่น่าขบคิดก็คือ นักข่าวมีวิธีการในตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่ล่ามแปลได้อย่างไร หรือเชื่อใจล่ามได้อย่างไร หากนักข่าวไม่มีวิธีการชัดเจนแล้ว เป็นไปได้หรือที่นักข่าวและล่ามจะมีความคาดหวังหรือความเข้าใจบางอย่างร่วมกันที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน

จากการศึกษาแง่มุมที่ปรากฏในกระบวนการข่าว ๖ ประการ ได้แก่

๑. วิธีการจัดหาล่าม
๒. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ
๓. ประเด็นในการพิจารณาจัดจ้างล่าม
๔. บทบาทล่ามผู้ช่วยนักข่าวต่างประเทศ
๕. วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล่าม
๖. ปัญหาที่พบในการทำงานของล่าม

ผู้วิจัยพบว่าข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยค่อนข้างจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่ผู้วิจัยคาดไว้ กล่าวคือ นักข่าวจะ **ค้นหาล่าม** ด้วยวิธีการขอคำแนะนำปากต่อปากมากกว่าใช้ล่ามประจำองค์กรของตน **คุณสมบัติที่ดีของล่าม** ผู้ช่วยนักข่าวคือต้องมีความสามารถทางภาษามาเป็นอันดับแรก นักข่าวจะเน้นเรื่องความหลากหลายทางภาษาของล่าม หากล่ามรู้ภาษายิ่งมากยิ่งดี เพราะจะช่วยให้นักข่าวมีความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น ส่วนล่ามมองว่าความสามารถทางภาษาสำคัญเพราะช่วยให้การแปลถูกต้องมากขึ้น คุณสมบัติที่ได้รับการกล่าวถึงตามมา คือประสบการณ์ด้านงานข่าว ซึ่งข้อมูลที่ได้ในประเด็นของคุณสมบัตินี้ คลาดเคลื่อนจากสมมุติฐานของผู้วิจัยเล็กน้อย โดยผู้วิจัยคาดว่าจะมีการกล่าวถึงคุณสมบัติด้านความรู้ในท้องถิ่นและความสามารถในการติดต่อบุคคลสำคัญๆในประเทศมากกว่านี้

ในประเด็นนี้ผู้เขียนขออภิปรายผลการศึกษาโดยเปรียบเทียบความคาดหวังที่ผู้ใช้ล่ามทั่วไปมีต่อล่าม (กุลศิริ, ๒๕๕๑: ๔๐) ความคาดหวังที่นักข่าวมีต่อล่าม และความคาดหวังที่ล่ามนักข่าวมีต่อตนเอง ดังแสดงในตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ เปรียบเทียบความคาดหวังในตัวขอล่ามของผู้ใช้ล่ามทั่วไป นักข่าว และล่ามนักข่าว

ความสำคัญ	ความคาดหวังต่อตัวล่าม			
	ผู้ใช้ล่ามทั่วไป	นักข่าว	ล่ามนักข่าวประจำ	ล่ามนักข่าวอิสระ
๑	เตรียมตัวพร้อม	ภาษา	- ภาษา - มีไหวพริบ	- ภาษา - ประสบการณ์ด้านงานข่าว
๒	มีความรู้ด้านภาษาขั้นดี มาก	ประสบการณ์ด้านงานข่าว	- เปิดใจกว้าง - มีใจรักงานข่าว	- มีไหวพริบ - ช่างสังเกต - มีความรับผิดชอบ - รักษาความลับได้
๓	ไม่มีอคติทางเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ชนชั้นทางสังคม ศาสนา การศึกษา สถานะ	มนุษยสัมพันธ์	- มนุษยสัมพันธ์ - ประสบการณ์ด้านงานข่าว - ความรู้ในท้องถิ่น	-
๔	ตรงต่อเวลา	ความรู้ในท้องถิ่น และรายชื่อบุคคลสำคัญ	-	-
๕	- ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ - มีบุคลิกภาพดี - รักษาความลับได้	- มีใจรักงานข่าว - มีใจเปิดกว้าง - มีความกล้าหาญ - มีไหวพริบ	-	-

จากตารางที่ ๙ จะเห็นว่าคุณสมบัติที่ผู้ใช้ล่ามและตัวล่ามเองคาดหวังต่อล่ามนั้นคล้ายคลึงกัน แต่การให้ความสำคัญจะแตกต่างกันไป โดยคุณสมบัติของล่ามที่ถูกกล่าวถึงจากทั้งผู้ใช้ล่ามทั่วไป และผู้ใช้ล่ามด้านข่าวกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ ๑. ความรู้ด้านภาษา ซึ่งนักข่าวและล่ามนักข่าวให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ๒.

การไม่มีอคติ ซึ่งเทียบเคียงได้กับการเปิดใจกว้างของผู้ใช้กลุ่มชาว อย่างไรก็ตามคุณสมบัติข้อนี้ล้าสมัยไม่ได้ กล่าวถึง ๓. รักษาความลับได้ คุณสมบัตินี้ถูกกล่าวถึงโดยกลุ่มผู้ใช้ล้าสมัย และล้าสมัยอิสระ

สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้ใช้ล้าสมัยให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมของล้าสมัยเป็นอันดับหนึ่ง ตามมาด้วยความรู้ทางภาษา นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความตรงต่อเวลา ความสุภาพ และบุคลิกภาพที่ดีของล้าสมัย ซึ่งผู้ใช้ล้าสมัยกลุ่มชาวไม่ได้กล่าวถึงเลย คุณสมบัติที่ผู้ใช้ล้าสมัยกลุ่มชาวมองหา ได้แก่ ความมีใจรักในงานข่าว ความรู้ในท้องถิ่นและรายชื่อบุคคลสำคัญ การช่างสังเกต การมีไหวพริบ ความกล้าหาญ การมีมนุษยสัมพันธ์ และความรับผิดชอบ

ในลำดับต่อมา คือ **ปัจจัยที่จะทำให้ล้าสมัยและนักข่าวเลือกทำงานร่วมกัน** ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่ดึงดูดทั้งล้าสมัยอิสระและล้าสมัยประจำให้ทำงานคือค่าตอบแทน ส่วนประเด็นปลีกย่อยที่แตกต่างกันนั้น ได้แก่ ล้าสมัยประจำจะให้ความสำคัญกับแนวทางที่สำนักข่าวนำเสนอข่าว ส่วนล้าสมัยอิสระจะพิจารณาจากความน่าสนใจของหัวข้อข่าว และผลพลอยได้จากการทำงาน และนักข่าวเองก็คำนึงถึง ความสะดวกใจของล้าสมัยในการทำงานกับคณะ ความสะดวกใจของล้าสมัยต่อประเด็นข่าว และค่าจ้างล้าสมัยและค่าใช้จ่ายชิปาคะด้วย ซึ่งถือว่าปัจจัยในการพิจารณาของทั้งสองฝ่ายสอดคล้องกันดี ในประเด็นนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าล้าสมัยเลือกทำงานตามความพอใจของตนเอง และนักข่าวเองก็ตอบสนองความต้องการนั้นเท่าที่จะทำได้ สำหรับ **บทบาทของล้าสมัย** ก็เป็นไปตามคาดหวัง นั่นคือ นอกจากการล้าสมัยและการแปลแล้วล้าสมัยจะต้องรับบทบาทอย่างอื่นด้วย เช่น การนัดสัมภาษณ์ การดูแลเรื่องการเดินทาง และที่พัก และการอำนวยความสะดวกต่างๆ แต่สิ่งที่ผู้วิจัยไม่ได้คาดไว้ก็คือ ล้าสมัยทุกคนกล่าวว่าตนไม่ได้รู้สึกอึดอัดใจกับการทำงานหลากหลายบทบาทเลย ต่อมาเป็น **วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของล้าสมัย** ในส่วนนี้ก็ตรงกับความคาดหวังของผู้วิจัยว่านักข่าวนั้นไม่ได้มีมาตรการอะไรเป็นพิเศษในการตรวจสอบความถูกต้อง แต่จะเลือกเชื่อใจล้าสมัยที่ตนทำงานแล้วเข้ากันได้ หรือล้าสมัยที่ได้รับการแนะนำปากต่อปาก และถึงแม้ว่านักข่าวจะสามารถตรวจสอบการล้าสมัยได้ ก็พบว่ามีนักข่าวน้อยมากเลือกที่จะทำเช่นนั้น เพราะไม่อยากเสียเวลา และค่าใช้จ่าย และด้านสุดท้ายคือ **ปัญหาที่นักข่าวและล้าสมัยประสบในการทำงาน** ในหัวข้อนี้ค่อนข้างจะผิดไปจากที่ผู้วิจัยคาดไว้ว่าทั้งล้าสมัยและนักข่าวจะมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านความถูกต้อง แต่กลับกลายเป็นว่านักข่าวกังวลเกี่ยวกับการทำงานกับล้าสมัยที่มีอคติมากกว่า เพราะนอกจากจะทำให้แปลบิดเบือนแล้ว ยังอาจจะทำให้ทำข่าวไม่ได้เลยก็ได้ และล้าสมัยก็จะไม่อยากสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่มีความคิดต่างกัน

๕.๒ ข้อจำกัด

๕.๒.๑ การนัดสัมภาษณ์นักข่าวไม่ค่อยราบรื่นเท่าไรนัก เนื่องด้วยตารางทำงานของนักข่าวที่ต้องเดินทางอยู่เสมอ ทำให้หาเวลานัดได้ยาก ผู้วิจัยจึงไม่สามารถสัมภาษณ์นักข่าวบางคนตามที่ตั้งใจไว้ได้ และบางครั้งเมื่อนัดสัมภาษณ์ได้แล้วนักข่าวก็ติดหมายข่าวด่วน ทำให้ต้องเลื่อนการสัมภาษณ์ออกไป อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ใช้เว็บไซต์สไกป์(Skype) ในการติดต่อกับนักข่าวบางคนที่ไม่สามารถเดินทางมาได้จริงๆ ข้อเสียของการสัมภาษณ์ด้วยสไกป์ ก็คือความชัดเจนของเสียงและสัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถสัมภาษณ์นักข่าวบางคนได้เสร็จสิ้น ก็ต้องมาสัมภาษณ์เพิ่มเติมทางอีเมลอีก ส่วนข้อเสียจากการสัมภาษณ์ทางอีเมลก็คือ นักข่าวมักจะลืมตอบอีเมล และผู้วิจัยก็มักเกิดความเกรงใจที่จะทวง ทำให้การสัมภาษณ์ล่าช้าออกไป

๕.๒.๒ ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ถูกสัมภาษณ์ไม่สามารถเป็นตัวแทนของนักข่าว และล่ามได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งด้านจำนวนและขอบเขต เพราะมีข้อจำกัดด้านขอบเขตการทดลองที่อยู่ในประเทศไทยเป็นหลัก

๕.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๑ จำนวนของกลุ่มเป้าหมายที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด ๑๙ คน เป็นนักข่าว ๑๑ คน เป็นล่ามทั้งหมด ๘ คน แบ่งเป็นล่ามประจำ ๔ คน และล่ามอิสระ ๔ คน ตามสัดส่วนแล้วอาจจะดูสมดุลกันดี แต่หลังจากทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่าคำตอบของกลุ่มเป้าหมายออกมามีคล้ายๆกัน ทั้งที่ผู้วิจัยก็ไม่ได้ถามเพื่อชี้้นำให้กลุ่มเป้าหมายตอบไปในทิศทางที่ต้องการแต่อย่างใด จึงเกิดข้อสงสัยว่าหากเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่จะสัมภาษณ์ให้มากกว่านี้สัก ๒ เท่า จะได้คำตอบที่หลากหลายขึ้นหรือไม่

๕.๓.๒ หัวข้อย่อยของงานวิจัย ๖ ด้าน สมควรได้รับการศึกษาต่อ เพื่อให้ได้รายละเอียดมากขึ้น เช่น การแสวงหาล่ามของนักข่าว ที่ใช้การแนะนำปากต่อปากนั้น นักข่าวคนที่เป็นผู้แนะนำ ใช้ะไรในการตัดสินใจแนะนำล่ามคนหนึ่งๆให้เพื่อนร่วมงาน แล้วจะแน่ใจได้อย่างไรว่าล่ามที่ทำงานได้เป็นที่น่าพอใจสำหรับตน จะสร้างความประทับใจอย่างเดียวกันเมื่อไปทำงานกับนักข่าวคนอื่น

รายการอ้างอิง

Bühler, H. 1986. Linguistic (semantic) and extralinguistic (pragmatic) criteria for the evaluation of conference interpretation and interpreters, *Multilingua* 5 (4), pp.231-235.

Clore, K. 2009. 10 things journalists should know about fixers: Covering minorities. [Online]. Available from: http://www.ejc.net/magazine/article/10_things_journalists_should_know_about_fixers_in_europe[2013, March 18]

Collados Aís, A. 1998 as quoted by Kurz, I. Conference Interpreting: Quality in the Ears of the User. *Meta: Translators' Journal*, Volume 46 NO. 2, 2001:402. [Online]. Available from: <http://www.erudit.org/revue/meta/2001/v46/n2/003364ar.pdf>[2013, May 1]

Gambier, Y. 2006. Transformations in international news. In K. Conway and S. Bassnett (eds), Translation Translation in Global News. Proceedings of the conference held at the University of Warwick, pp. 9-17, United Kingdom: The Centre for Translation and Comparative Cultural Studies University of Warwick.

Gutiérrez, M. 2006 . Journalism and the Language Divide. In K. Conway and S. Bassnett (eds), Translation Translation in Global News. Proceedings of the conference held at the University of Warwick, pp. 29-33, United Kingdom: The Centre for Translation and Comparative Cultural Studies University of Warwick.

In Journalism, what is a fixer?. [Online]. Available from: <http://www.wisegeek.com/in-journalism-what-is-a-fixer.htm>[2013, March 18]

Kahane, E. 2000. Thoughts on the Quality of Interpretation. [Online]. Available from: <http://www.aiic.net/ViewPage.cfm/article117>[2013, May 1]

Kurz, I., Pöchhacker, F. 1993. Conference interpretation: expectations of different user groups, The Interpreters' Newsletter 5, 13-21.

Moser-Mercer, P. 1995. Expectations of users of conference interpretation, AIIC. [Online]. Available from: www.aiic.net/ViewPage.cfm/article525[2013, May 1]

Tsai, C. 2006. Translation through Interpreting: A Television Newsroom Model. In K. Conway and S. Bassnett (eds), Translation Translation in Global News. Proceedings of the conference held at the University of Warwick, pp. 59-69, United Kingdom: The Centre for Translation and Comparative Cultural Studies University of Warwick.

Viaggio, S. 1996. A Chief Interpreter's View. Summary of the keynote presentation delivered at the XIV FIT Congress, Melbourne, 12 - 16 February 1996.[Online]. Available from: <http://aiic.net/page/1324/the-tribulations-of-a-chief-interpreter/lang/1>[2013, May 1]

กุลศิริ เจริญศุภกุล. ๒๕๕๑. ความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามที่ประชุมชาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการแปลและการล่าม (สายการล่าม) คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

คำถามสำหรับสัมภาษณ์นักข่าวต่างชาติ

1. How can you find an interpreter to work with you? What are your procedures, for example, advertising a position in a newspaper and conducting an interview, or asking around for a person who can speak English, etc?
2. What qualifications should an ideal journalist interpreter have?
3. What aspects do you consider before deciding to work with an interpreter, in case you meet him or her for the first time?
4. What roles should an interpreter play as a journalist assistant?
5. What measures do you use to make sure that the interpreted interview/ text by an interpreter is accurate? If you do not have any specific measures, how can you trust them?
6. Have you ever encountered any problems caused by your interpreter? How do you solve them?

คำถามสำหรับสัมภาษณ์ล่ามชาวไทย

1. เริ่มต้นทำอาชีพล่ามผู้ช่วยนักข่าวได้อย่างไร มีคนแนะนำ หรือมาสมัครที่สำนักข่าวด้วยตนเอง หากมาสมัครเอง ทราบข่าวการเปิดรับตำแหน่งได้อย่างไร
2. ในความเห็นของท่าน ล่ามผู้ช่วยนักข่าว ควรมีความรู้คุณสมบัติ หรือความสามารถอะไรบ้าง
3. ก่อนที่จะรับงานเป็นผู้ช่วยนักข่าวแต่ละครั้ง ท่านพิจารณาปัจจัยใดบ้าง เช่น ค่าตอบแทน, ความยากของงาน, ช่วงเวลา, การเดินทาง, หัวข้อข่าว ฯลฯ
4. ในการทำงาน นอกจากล่ามจะต้องแปลแล้ว ต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างอื่นด้วยหรือไม่
5. นักข่าวมีวิธีการในการตรวจสอบความถูกต้องของการแปลของท่านอย่างไร หากนักข่าวไม่มีวิธีการที่ชัดเจน เขามั่นใจในความถูกต้องได้อย่างไร
6. ท่านเคยประสบปัญหาจากทำงานในฐานะล่ามผู้ช่วยนักข่าวบ้างไหม และท่านแก้ปัญหาอย่างไร

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

นางสาวสุญญาตา เมี้ยนละม้าย เกิดเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๒ ที่จังหวัดเชียงราย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิเทศศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ๑) สาขาวารสารสนเทศ จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๕๔ เมื่อจบการศึกษาได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการล่าม ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันทำอาชีพอิสระ เป็นครูสอนภาษาอังกฤษ พิธีกร และนักแปล